

8455

Ernst Mayr Library
Museum of Comparative Zoology
Harvard University

M-11

QC

423

K67

7005

V.3-4

HARVARD UNIVERSITY

LIBRARY
OF THE
DEPARTMENT OF MOLLUSKS
IN THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY

Gift of:

Richard W. Foster

8455

3

Dept of Mollusks
R. W. Foster

HARVARD UNIVERSITY

LIBRARY
OF THE
DEPARTMENT OF MOLLUSKS
IN THE
Museum of Comparative Zoology
Gift of:

Richard W. Foster

Dated 3/1982 LM

G. W. KNORRS
VERLUSTIGING
DER OOGEN EN VAN DEN GEEST,
O F
VERZAMELING
VAN ALLERLEY BEKENDE
HOORENS EN SCHULPEN,
DIE IN HAAR EIGEN KLEUREN AFGEBEELD ZYN:
VIERDE DEEL.

THANS NAGEZIEN, VERBETERD, VERVOLGD, EN MET
EEN GEHEEL NIEUWE NEDERDUITSCH
BESCHRYVING UITGEGEVEN.

T E A M S T E R D A M,
BY DE ERVEN VAN F. H O U T T U Y N.
M D C C L X X I I I.

1773

G. IN KNORR

V. R. L. E. T. I. G. I. N. G.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

OF

V. E. R. N. A. M. E. D. I. N. G.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

BOOKS BY SCHUBERT

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
THE UNIVERSITY OF CHICAGO

VERZAMELING

VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN

IN HAAR EIGEN KLEUREN.

VIERDE DEEL.

EERSTE PLAAT.

 an die Hoorens, welke men Kasketten noemt, maaken sommigen Roode
V een byzonder Geslagt, waar toe dan de Bezoars betrokken worden Geknob-
 LINNÆUS plaatst ze beiden in het Geslagt der Kinkhoorens. Wy belde
 hebben van dezelve reeds verscheide Voorbeelden in dit Werk Kasket
 voorgesteld gezien. Op de Tweede Plaat van het Derde Deel is een zeer TAB. I.***
 fraaije Gebreide Kasket afgebeeld, en op de Tiende Plaat een Geknobbelde
 geelagtig bont gemarmerd. De roode Kasket, die op de Negende Plaat van
 't Tweede Deel voorkomt, is zodanig vertoond, dat men de Vuurigglanzende
 Mond Opening in 't gezigt heeft, welke eigen is aan de *Roode Geknobbelde*
Kasketten, waar van alhier eene vertoond wordt, die van buiten zeer sierlyk is
 gemarmerd. De Grond is Roozekleur, met groote bruine Vlammen en blauw-
 agtige Vlakken geschakeerd: doch de Rand of Zoom en het Mondstuk, dat zig
 als een opgewipt Staartje vertoont, is rood, zo wel als 't grootste deel van de
 Knobbels, die den naam aan deeze Hoorn geeven. Het Vleesch van het
 Dier trekt ook naar 't Roode, en geeft een Sap, dat eene duurzame Purper-
 kleur verschaft. Zy vallen in Oostindie.

TWEDE PLAAT.

Dezonderlinge benaaming van *Venus-Labaar* heeft de Doublet *Fig. 1*, om dat Venus-
 zy platagtig rond is en dus zeer wel gelykt naar een ronden Halsdoek, die de Labaar,
 Vrouwlyw hier te Lande plagten te draagen. Van deeze Schulpen komen 'er TAB.
 voor, die in 't geheel zeer sierlyk Citroengeel zyn: anderen hebben eenen Roo- II.***
 zekleurigen zoom, gelyk deeze, en zyn dus nog veel fraajer. Zy hebben, bo- Fig. 1.
 vendien, een schoonen Glans, als Porselein, die 'er door 't polyften aan gege-
 ven wordt, en zyn eenigermate doorschynende, van binnen witagtig uitgenomen
 aan den Rand, die aldaar veel sterker Roozekleurig is. 't Is bekend, dat zy
 door afflyping gemaakt worden van de St. Domingo Schulpen, hoedanig eene
 op de volgende Plaat is afgebeeld. Men vindt 'er van een Handbreed groot. Gele
 Onder de Tellinen of Dunschaalen behoort die van *Fig. 2*, op deeze Plaat, Dun-
 en mag, wegens de Kleur, den naam wel voeren van *Gele Dunschaal*. Zy schynt schaal.
II. B. A Fig. 2.
te

te behooren tot de Bacaffan-Doubletten, doch dezelve hebben doorgaans eenig blaauw of Violet. De Grondkleur van deeze is doorschynend wit, met geele Streepen en Banden.

Ban-
ket
Ham-
metje.

Fig. 3.

Niettegenstaande de Ham-Doubletten een geheel ander Geslagt uitmaakers, voert doch dit Doubletje, waar van de eene helft in *Fig. 3.* van binnen en in *Fig. 5.* van buiten vertoond wordt, wegens de Gestalte den naam van *Ban-ket-Hammetje*. Het is aan 't eene End zeer smal, aan 't andere breed en rond, gelykende dus vry welnaar een Hammetje. Ook hadt RUMPHIUS deeze Doubletten reeds aldus getyeld. Zy vallen zeer dun van Schaal, en behooren dus teregt onder de Dunschaalen of Tellinen, die men ook wel den naam geeft van Scheeffschaalen. Van binnen zyn zy hoog Roozekleurig, met eenige witagtige Straalen; van buiten zyn zy rooder, en niet alleen geel gerand, maar ook met geele Streepen doorweven. Het Scharnier is geel. Men vindt 'er ook van dit slag, die geheel rood of geelagtig, en die vuil wit zyn, en eenigen hebben een Haakswyze kromme Punt.

Roode
Zonne-
straal.

Fig. 4.

De Doubletschulp van *Fig. 4.*, behoort tot de Zonnestraalen, waar van in 't Eerste Deel reeds eene Afbeelding is gegeven; doch zy verschilt van de gewoone rood en geel Geftraalde aanmerkelyk, zo wel als van de blaauwe en Roozekleurige, en kan ook geënszins tot de Ceylonsche Zonnestraalen, waar van in 't laaft van dit Vierde Deel eene vertoond zal worden, behooren. De Gestalte doet zien, dat het insgelyks een Telline of Dunschaal is, meest naar die van *Fig. 2.* gelykende. De Kleur is meestendeels paarschagtig rood, met geelagtig witte Straalen, en een breedten witten Band, die langs het midden van de Schulp loopt. Waarschynlyk zal de afkomst ook uit Oostindie zyn.

DERDE PLAAT.

Admiraal.
TAB.
III. ***
Fig. 1.

Een der voortreffelykste stukken is de Toot, die men in 't midden van deeze Plaat afgebeeld ziet. Dezelve voert deswegen, al van ouds, den naam van *Admiraal*, en het is een echte Oostindische, zeer schoon en hoog van Kleur. De regt Kegelagtige of Tolswyze figuur van den Top, die in andere Tooten platagtiger is of een spits Puntje in 't midden heeft, onderscheidt de Admiraalen. Dit heeft evenwel ook plaats in andere Tooten, gelyk in de Kaas-Tooten en die men Menniste Tooten noemt, maar het Kenmerk der Admiraalen bestaat bovendien in de Kleur der Oppervlakte, die geelagtig bruin is, met wat bruiner smalle Streepen, de Toot omringende en doorzaaid met een menigte van witte Vlakjes. Voorts heeft deeze Toot, doorgaans, drie geelagtig witte Banden, de eene aan de Punt, de andere om den Top loopende, en de derde in 't midden. Wanneer door deezen middelsten Band een bruin Snoertje loopt, dat met witte Vlakjes afgebroken is, gelyk in *Fig. 2.* op de Agtste Plaat van 't Eerste Deel, dan noemt men ze Opper-Admiraalen. De tegenwoordige heeft dit laaft niet, en voert daarom slegts den naam van Admiraal, niettegenstaande zy door haare geele Kleur uitmunt, en door haare witte Banden zeer versierd wordt, gelyk zy in de witte Band ook geele Ruitjes heeft. In 't vervolg zullen wy Westindische en andere Admiraalen vertoonen.

Van dergelyke Doubletten, als die in *Fig. 2.* is afgebeeld, worden door af-

afsplyng de Venus-Labaaren, straks gemeld, geformeerd, en daarom noemt ^{St. Do-}men ze *Witte Venus-Labaar*; doch de gewoone naam is *St. Domingo-Schulp*, ^{mingo-}als uit de Westindiën afkomstig zynde. Dergelyken vallen evenwel ook in ^{Schulp-}Oostindie; 't welk uit *Rumphius* blykt, dieze tot de gladde *Chamaë* betreft, ^{Fig. 2-}niettegenstaande zy gerimpeld of eenigermaate gekorrelt zyn. De Ribbetjes, naamlyk, die van 't Scharnier naar den Omtrek loopen, en zig Straalswyze uitspreiden, worden van nog fyner Kringetjes kruiflings doorsneeden, en dit doet de Schulp zig als met een Roofsterwerk bedekt vertoonen. De Kleur is geelagtig wit, en somtyds aan den Rand Roozekleurig, gelyk de Venus-Labaaren, voorgemeld.

De Schulp van *Fig. 3.* schynt te behooren tot de Kam-Doubletten, en, om ^{Roode}dat zy roodagtig of Roozekleurig is, zullen wy haar de *Roode Kam-Doublet* noe- ^{noe-Kam-}men. Zy is Straalswyze bezet met verheven Ribben, die overdwars van dik- ^{Doublet,}ke Rimpels worden gekruift, welke zig byna als Plooijen, of als aangroei- ^{Fig. 3-}jing van de Schaal, vertoonen. Men vindt 'er van dit slag ook die Aschgrauw zyn. De Schaal is niet zeer dik. Dergelyke aanzoomingen hebben mede in de gewoone *Pectunculi* of Kokhaanen plaats.

Tot de Dunschaalen behoort zekerlyk de Doublet van *Fig. 4.* welke onge- ^{Bleek}emeen dun doch niet Scheeffchaalig is, en dus eigentlyk niet geplaatst kan ^{Dun-}worden onder de Tellinen. Haar Kleur is aan 't Scharnier Purper, doch ^{doch-}verder bleek geelagtig wit. Wy geeven 'er den naam van *Bleek Dunschaal* aan. ^{Fig. 4-}

De Doublet van *Fig. 5.* voert, wegens haare Tekening, den naam van *Spaan-* ^{Spaan-}*sche Mat.* 't Is bekend, dat die dikwils bruine Ruiten hebben op eenen geel- ^{Mat-}agtig gladden Grond, en dit vindt men alhier. Voor 't overige is deeze Schulp, ^{Fig. 5-}evenwydig met den Rand, sterk geribd, en van 't Scharnier loopen breede ^{Mat-}straaalen naar den Omtrek toe, die de gezegde Vlakken maaken. Zy is dikschaalig en heeft een aanmerkelyke holte, gelykende in Gestalte veel naar de Chineesche ^{Mat-}Speel-Doubletten. Men vindt ook nog andere zogenaamde Spaansche ^{Mat-}Matten, die in Figuur overeenkomen met de Strik-Doubletten.

VIERDE PLAAT.

Tot de Kasketten behooren ook zodanige Hoorens, als die van *Fig. 1.* ^{Gepfloo-}op deeze Plaat, welke daar van de Gestalte heeft, doch niet of weinig ge- ^{de Kas-}knobeld is, maar eenigermaate overlans geribd of geplooid, en deswegen ^{ket-}noemen wy ze de *Geplooid Kasket*. De Franschen geeven 'er, wegens de ^{TAB.}fierlyke Tekening en Kleur, den naam van *Zilver-Laken* aan. De Mond is ^{IV. ***}wit en wederzyds getand, en bovendien met eene dikke omgekruilde Lip ^{Fig. 1.}voorzien, welke eenige vierkante zwartagtig bruine Vlakken heeft. De Schaal is dik in sterk, zynde overlans vol fyne Ribbetjes en overdwars eenigermaate geplooid. Op eenen blaauwagtig witten Grond is zy zeer fierlyk bruin en geel gemarmerd. Men vindt eene byfoort, die geheel rood is of donker bruin, en waar in men byna geen Vlammen waarneemt. Dit slag van Kasketten heeft den Mond veel wyder dan de anderen, en dus de Lip veel verder uitgebreid.

Op de Twee-en-Twintigste Plaat van het Eerste Deel zagen wy een ^{Dol-}zeer fraay getakt, ^{phyn-}*Dolphyntje* afgebeeld, dat rood van Kleur was. De Afbeel ^{phyn-}ding ^{Fig. 2-}

ding *Fig. 2.*, op de tegenwoordige Plaat, stelt een ongetakt Dolphyntje voor, hoedanigen men, in 't Fransch, *Lampe de Pagode* noemt. Op de Zevende Plaat zullen wy 'er veel grooter beschouwen.

Spoortjes. De Hoorentjes van *Fig. 3, 4.* voeren den naam van *Spoortje*, in 't Fransch *Eperon*. Men kan de reden van die benaming ligtelyk bevroeden; dewyl *Fig. 3, 4.* de Gestalte naar het Radje van een Spoor gelykt. Sommigen brengen ze tot de Zonnehoorens t' huis, of verwarren de een met de andere. Men wordt 'er aanmerkelyke verscheidenheden in gewaar.

Getand Tolletje. 't Gene wy zo even gezegd hebben is ook eenigermaate toepasselyk op *Fig. 5.* het Hoorentje van *Fig. 5.*, dat wy een *Getand Tolletje* noemen: 't welk dit byzonders heeft, dat daar de Tandjes gewoonlyk aan den bovensten Rand der Gieren zitten, dezelve hier den ondersten bekleeden.

VYFDE PLAAT.

Links Topflakje. Dat 'er onder de Hoorens sommigen voorkomen, die men *Linkse* noemt, is bekend, en de reden van die benaming hebben wy in 't Eerste Deel, *Tab. V.**** bladz. 24, ten opzigt van *Fig. 5.* Plaat 16, reeds verklaard. Meest echter ontmoet men zulks onder de Rivier-Hoorens, en wel onder de Topflakken, waar van een zeer fraaije aldaar vertoond is. Dit kleine *Topflakje*, dat ook links is, heeft de Schaal dun, en is overlans met bruin gegolfd, wordende de Golven hier en daar van witte Streepjes doorneeden.

Basterd-Lampje. Uit Westindie worden ons zekere Hoorens toegebracht, die in Gestalte en Grootte veel naar de Karkallen, een soort van Land-Slakhoorens, in *Fig. 2, 3.* Duitschland bekend, gelyken, en geelagtig bruin van kleur zyn. Men noemt dezelve, in vergelyking met de echte Oostindische Lampjes, van dergelyke figuur, *Basterd-Lampjes*. De Oppervlakte is een weinig ruuw op 't gevoel en de Mond blaauwagtig wit. Die, welke men aan de Kust van Chili *Bulgados*, en op de Kanarische Eilanden *Burgaos* tytelt, schynen naar deeze te gelyken, of zullen mooglyk de zelfden zyn. Zodanig een is in *Fig. 2.* op deeze Plaat, van boven, en in *Fig. 3.* van onderen vertoond.

Rood-Mond. Het Hoorentje van *Fig. 4.* komt in Gestalte vry wel met de Rudolphuffen of Metaalhoorens overeen; doch valt weinig grooter dan deeze Afbeelding. Het is, in dergelyke, mede tot de Kinkhoorens t' huis gebragt. Volgens RUMPHIUS zou men het tot de Pimpeltjes moeten betrekken. De Schaal is graauw met witte Vlakken. Het heeft geen Knobbels op de Ribben, maar langs dezelve loopen zwarte Bandjes, die Oran gekleurig afgebroken zyn. Wegens de Kleur van de Opening geeven wy hetzelfde den naam van *Roodmond*.

Rooster-Hooren. De Gestalte en wyde Mond-Opening zou het Hoorentje van *Fig. 5.* veel eer tot de Parperhoorens doen betrekken, maar de Oppervlakte geeft 'er den naam van *Rooster-Hooren* aan, en het wordt ook t' huis gebragt tot de Kinkhoorens, in 't Fransch *Buccin Grillé*. Dergelyke vallen 'er aan de Kusten van Europa en van Afrika, ja zelfs aan de Kaap der goede Hope.

*Ex Museo Viri Summè Venerabilis Dn. A. M. Schadeloock
Past. & Antist. Capituli ad Spirit. S. Scholarumque
ibidem Inspectoris.*

J. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sculps.

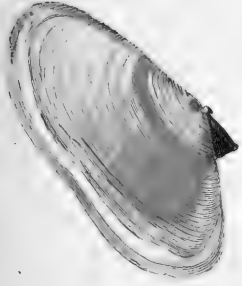
1 *Lucina Tigrina*

2 *Lucina unguiculata*

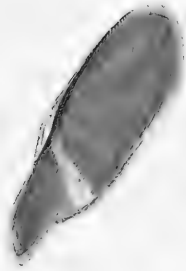
3 *Lucina Rostrata*

4 *Lucina Radix*

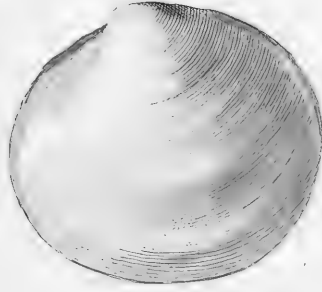
P.IV.₂

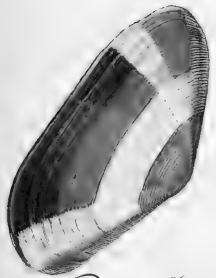
II.^{***}
3

1

4

5

*Ex Museo Excell. D. P. L. St. Mülleri, Doct. & Prof. Phil.
& Hist. Nat. ord. Erlang.*

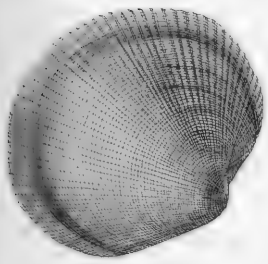
J. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sculpsit.

1. *Ammonia*
2. *Ammonia*
3. *Ammonia*
4. *Ammonia*
5. *Ammonia*

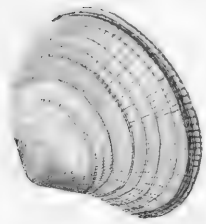
P.IV.

2

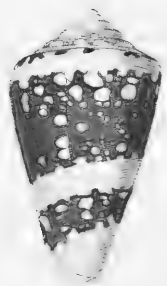

III.***

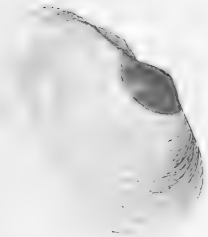
3

1

4

5

Ex Museo Mülleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit.

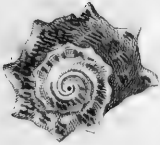
Val. Bischoff sculpsit.

1. *Leucis Flammula*.

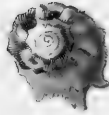
2. *Junco Stellaris*

3. *Trochus brevispinus?*

2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J.C. Koller ad nat. pinxit.

Paul. Kiffner sculpsit.

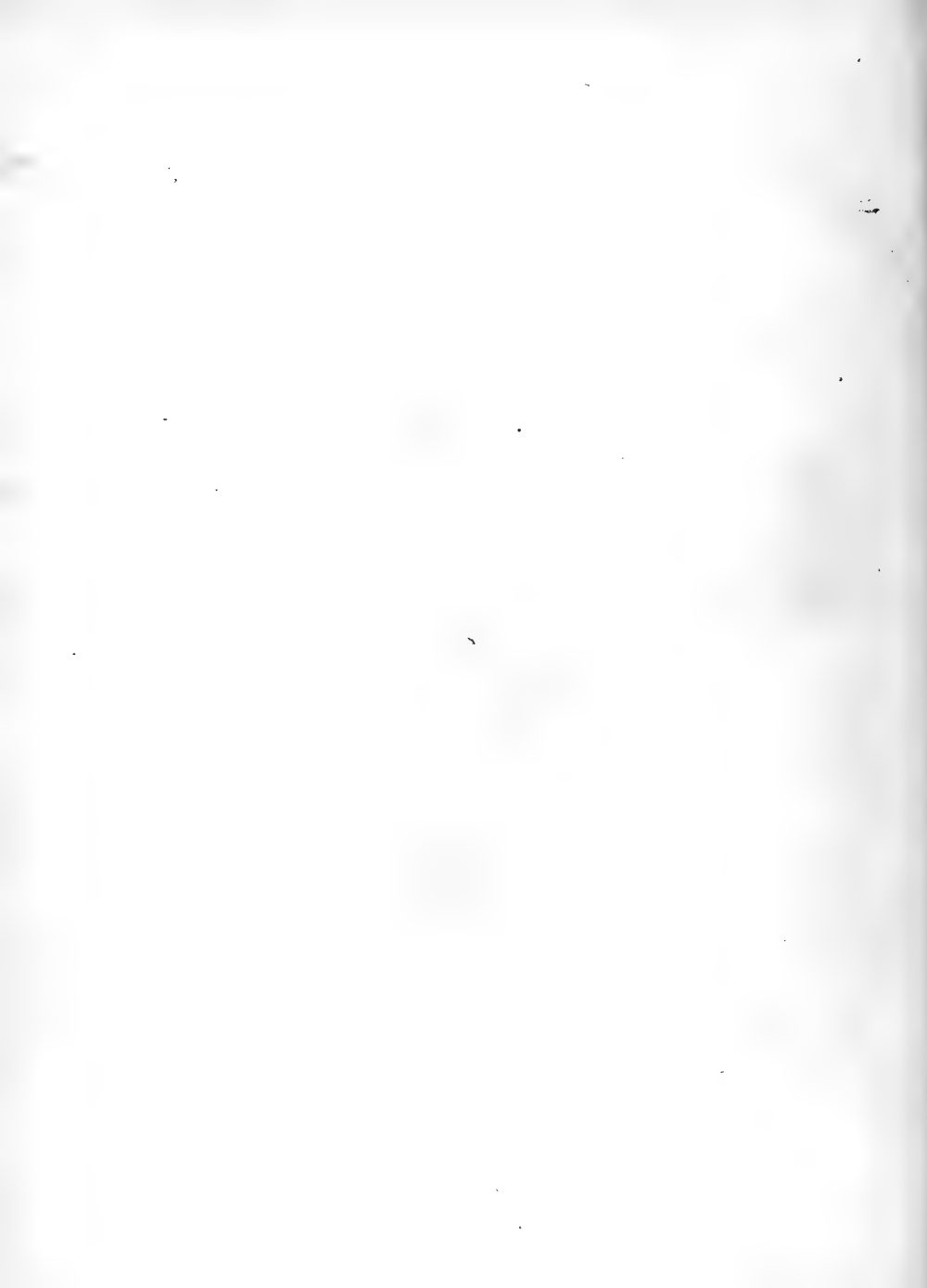
1. *Palanus lewisii* Young & Hall
2. *Caracolla albilabris*
3. *Puzosia Rudolphi*
4. *Concavaria reticulata*

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Heller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sculpsit.

ZESDE PLAAT.

De Gestalte van de Hooren, die het midden van deeze Plaat versiert, is Gepakte ^{Bezoar.}aanmerkelyk van die der Vierde Plaat verschillende, en veel Eyvormiger: des men dezelve niet tot de Kasketten betreft, maar 'er den naam aan geeft van ^{TAB. VI.***}Gepakte Bezoar. Wy hebben, op de Aigste Plaat van 't Derde Deel, een Ge- ^{Fig. 1.}bandeerde en een Ruitswys' gevakte Bezoar vertoond, en by die gelegenheid gesproken van de Hoorens van deezen naam, die zeer verschillende getekend zyn en somtyds dubbeld gezoomd. In allen, evenwel, zweemt de Gestalte meer of min naar de Steenen, die men Bezoars noemt; doch men vindt 'er, die als een middelflag zyn, tusschen dezelve en de Kasketten, zo dat die onderscheiding op Schroeven staat. Deeze heeft haare Oppervlakte overdwars geribd en overlans gestreep: de Kleur is Purperagtig met ronde bruine Plekjes: aan den Top bleekrood, gelyk ook het binnenste van den Zoom, die omgeflagen is, en niet zo zeer met Vlakken als met zwarte Streepjes getekend. Deeze Bezoar heeft in 't geheel geen Knobbels. De Mond is roodagtig en wederzyds getand, even als in de Geplooide Kasket voorschreeven.

Met de Spootjes, van Plaat 4, komt de Hooren van *Fig. 2.*, op deeze Plaat, ^{Spoor.}taamelyk overeen, doch is veel grooter, en verheft haaren Top ook meer, op ^{Fig. 2.}de wyze der Langleevende Tollen. Haare ver uitsteekende Punten, die straalswyze aan den ondersten Rand zyn, doen 'er sommigen ook wel den naam aan geeven van Zonnehooren; doch het onderscheid zal in 't vervolg blyken, wanneer wy de regte Zonnehooren zullen voorstellen.

Gelyk de voorgaande, in de Rangschikking, wagens de ronde Opening on- ^{Getepel.}der der Maanhoorens geplaatst worden, zo betreft men diè van *Fig. 3, 4.*, om ^{de Eijer-}even de zelfde reden, onder de Halvemaan-Hoorens of Nerieten. De Mond, ^{doijer.}naamelyk, is als een Halve Maan, gelyk in *Fig. 3.* blykt; 't welk plaats heeft in de zogenaamde Eijerdoiren, tot welken deeze behoort. Wy hebben 'er, in ^{Fig. 3, 4.}'t Tweede en Derde Deel, verscheidene afgebeeld gezien, waar van deeze, ten aanzien der Gestalte, verschilt, doordien zy den Top rondagtig uitpuiende heeft, en daarom noemen wy ze *Getepelde Eijerdoijer*, en sommigen ook wel *Gefstrekte*, also zy veel langwerpiger dan de anderen is. Zy heeft de Mond-Opening wit, met eene ingedrukte holligheid in de Zoom; doch de uitwendige Oppervlakte is bruin geel of Leverkleurig, de afkomst uit Oostindië.

Het Hoorentje van *Fig. 5.*, zou men een *gerimpeld Kasketje* kunnen noemen, ^{Gerim.}om dat het allermeest naar de Kasketten gelykt; doch de Rimpels overdwars ^{peld Kas-}onderscheiden het genoegzaam. Ook is de Kleur Afschgrauw, met geele of ^{ketje.}geelagtig bruine Stippjes. De Rimpels hebben nog dit byzonders, dat zy als ^{Fig. 5.}uitgesneden of gefalbalad zig vertoonen.

ZEVENDE PLAAT.

Verscheide fraaye en niet zeer gemeene Strukken worden op deeze Plaat ver- ^{Gegra-}teand. *Fig. 1.*, in 't midden, stelt een zeer aartig *Spootje* voor, dat, behalve ^{de} H. B.

B

Spoort- de Punten aan den Omtrek, naby en rondom den Top met kleine Knobbeltjes
 je. of Korreltjes bezet, en dus, als 't ware, *gegranuleerd* is met kleine Paareltjes.
 TAB. De Kleur van 't zelve is roodagtig en de Opening heeft een Zilverglans, doch
 VII. *** de gedagte Paareltjes staan in een zwarte Kring, 't welke dezelve nog meer
 Fig. 1. doet uitmunten.

Gepaarle- Onder de Hoorens, die men Dolphynen of Dolphyntjes noemt, is eene aan-
 moerde merkelyke verschillendheid, waar van wy reeds op bladz. 34., in 't Eerste
 Dolphyns Deel, gesproken hebben. Die, welke aldaar is afgebeeld, noemt men, en
 Fig. 2, 3. zy is het waarlyk, eene Getakte, en in vergelyking met dezelve voeren die
 van Fig. 2, 3., op deeze Zevende Plaat, den naam van *Ongetakte Dolphynen*.
 De eene is nog aanmerkelyk van de andere verschillende. Die van Fig. 2. heeft
 in 't geheel geen Takken; die van Fig. 3. heeft eenige naar Takken gelykende
 Punten. In beiden is de ruuwe Huid afgesleepeu, waar door het Paarlemoer
 zig met eenigen weerschyn van paarsch en groen vertoont. Men vindt 'er
 van dit slag, die byna zo sterk paarsch zyn, als de Getakte Dolphyn, op Plaat
 XXII, van 't Eerste Deel, voorgemeld. De Mond-opening is Natuurlyk
 Paarlemoer.

Platte De Hooren van Fig. 4 en 5., is door haare platheid aanmerkelyk verschil-
 Eijerdoij- lende van de Eijerdoijers, en inzonderheid ook van de Getepelde, op de naaft-
 jer. voorgaande Plaat; des wy ze noemen *Platte Eijerdoijer*. Zy valt wat grooter
 Fig. 4, 5. dan de gewoone Eijerdoijers gemeenlyk zyn, en de Kleur is meestal bleek
 graauwagtig geel van boven, van onderen wit of witagtig, gelyk in Fig. 4.,
 hebbende een indrukking aan de zyde van den Mond. In Fig. 5. vertoont zig
 de gedraaide Top, en daar zyn ook de aanzoomingen van de Schaal zichtbaar.

AGTSTE PLAAT.

Geribde Op 't midden van deeze Plaat komt de Afbeelding voor van eene Dolphyn,
 Dolphyn. gelyk 'er op de voorgaande zyn voorgesteld, doch deeze heeft nog zynen
 TAB. Natuurlyken Rok, en de Kleur is roodagtig bruin. Hier ziet men, hoe dat
 VIII. *** dezelve niet alleen sterk Geribd is; weshalven wy deeze *Geribde Dolphyn* noemen,
 Fig. 1. maar ook geknobbeld, en dat zy dus maar in meer of min van de anderen ver-
 schilt. Deeze zyn het, daar men in 't Fransch den naam van *Lampe de Pagode*
 aan geeft. Zy komen, zo wel als de Getakte, uit Oostindië. De Opening is
 volmaakt rond en daarom telt men ze onder de Maanhoorens.

Gerim- Op de Twintigste Plaat van het Derde Deel zagen wy een Geknobbelde;
 pelde hier is eene *Gerimpelde Tulband* afgebeeld, die tevens groen is van Kleur, en
 Tulband. eenigermate afgesleepeu, zo dat zig ook het Paarlemoer van de Schaal ver-
 Fig. 2. toont. Over alle de Gieren loopen Rimpelagtige Ribbetjes heen, die zig als
 Straalen naar den Omtrek uitspreiden. Deeze Hoorens behooren tot het zelfde
 Geslagt.

Haane- De Haanekam Doubletten, waar van wy in 't vervolg spreken zullen, be-
 kam- staan uit twee helften of op elkander sluitende Schulpen, waar van de onderste
 Schulp. veel minder getand is, en vlakker dan de bovenste. Zodanig eene *Haanekam-*
 Fig. 3. *Schulp* wordt hier, in Fig. 3., vertoond.

Tot de Getepelde, die men ook *Gestreckte Eijerdoijers* noemt, welke op de *Gestreckte Zesde Plaat* vertoond zyn, behoort ook deeze van *Fig. 4.*, verschillende van dezelve meest in grootte, en, doordien zy wat donkerer is van *Kleur*, aan den *Top* helder geel. Men vindt ook Witte van deezen aart, die dan den naam voeren van *Eijerschaalen*; welken wy in 't vervolg zullen vertoonen.

Van de binnenzyde wordt, in *Fig. 5.*, de helft vertoond van zulk eene *Dou-blet*, als men gewoon is 't *Gevelkte Vogeltje* te noemen. Men betrekke tot het Geslagt der *Mosselen*, en geeft 'er ook wel den naam van *Vogel-Dou-blet* aan; gelyk wy in 't vervolg, by het vertoonen van de beide helften, nader zullen aanwyzen. Van binnen is de *Oppervlakte*, gelyk men hier ziet, uit den *blauwen* witagtig. De reden der benaaming blykt uit de *Gestalte*. Men vindt ze overvloedig in de *Middellandsche Zee*, doch dergelyke komen ook uit *Oost-indië*.

NEGENDE PLAAT.

De *Figuren 1 en 2*, op deeze *Plaat*, vertoonen een *Gestraalde Potelle*. Van *de Patelle* heeft *Top*, naameiyk, komen *ronde en zeer dikke Ribben af*, die zig tot in den *Omtrek uitspreiden*, en dezelve als *getand* maaken. Naby den *Rand* wordt men, *dwars over de Ribben heen*, een *Ring* gewaar, die aan den *Rand* evenwijdig is en donkerer dan de *Oppervlakte*, welke een *geelagtig bruine Kleur* heeft. Aan den *Top* is deeze *Patelle* als *gebronsd*. De binnenzyde, in *Fig. 2.* overtreft in *schoonheid de andere*, doordien zy zig als *gepaarlemoerd* vertoont, met *verscheiden witagtige Kingen*, die *uitgehoud* zyn. De *Schaal* is, naar de *grootte*, zeer *dun en ligt*.

De vier overigen van deeze *Plaat* behooren tot de *Porseleinhoorens*. *Fig. 3.* noemen wy *Mooren-Buikje*, om eene *ligt begrypelyke reden*; hoewel anderen, volgens *RUMPHIUS*, de *zodanigen Kleine Slangekoppen* tytelen. Zy gelyken, is waar, eenigermaate naar de *grootte Hoorens* van dien naam, hebbende ook de *bovenzyde eenigzins scherp gerugd*, en *zyn zeer dik van Schaal*. Binnen een *donker bruinen breedten dikken Rand*, die aan de *Enden blauwagtig* is, vertoonen zig een *menigte van witte Stipjes* op eenen *helder bruinen Grond*.

Onder de *kleine foorten* van *Porseleinhoorens* zyn eenigen die den naam van *Kauris* voeren, om dat zy op *fommige plaatsen* van *Afrika*, of ook in *Oostindie*, voor *Geld* gaan. Deeze, van *Fig. 4.*, verschilt echter van de *zogenaa-nde Guineefche Munt*, welke op de *Vierentwintigste Plaat* van dit *Deel* is afgebeeld; doordien zy den *Omtrek niet knobbelig* heeft. Het *binnenste, rond verhevene gedeelte* is eenigzins *blauwagtig*: weshalven *fommigen* haar *Blaauwe Kauris* noemen, doch die naam heeft meer *betrekking tot de gene*, welke op de *Zestiende Plaat* zal voorkómen.

Wegens de *Kleur*, die als *tusschen wit, geel en bleek rood* speelt, voert die van *Fig. 5.* den naam van *Isabelle*. Zy is *dun van Schaal*, met het *Lyf rondagtig lang en smal*, aan de *Enden stompe Punten* hebbende van *Oranje* kleur.

Het volgende *Hoorentje*, van *Fig. 6.*, is *minder langwerpig en breeder* van *Kakker-Lyf*, met de *Rug* meer *verheven* of *scherper toeloopende*. Het gelykt wel

e enigzins naar die, welken men Mazelen noemt, doch deeze zyn van een andere Gestalte. De twee zwartagtig bruine Vlakken, aan het eene End, die zig als Oogen vertoonen, en de Spikkels op de Rug, hebben RUMPHIUS aan dergelyken den naam van *Kakkerlak* doen geeven. Alle deeze Porfeleinhoontjes vallen in Oostindië.

TIENDE PLAAT.

Winkel-
haak-
Doublet.
TAB.
X. ***
Fig. 1, 2.

Onder de raarste Doubletten mag met reden geteld worden de gene die men *Winkelhaak* noemt. Deeze benaaming heeft haare afkomst van de Gestalte, welke dezelve naar een Winkelhaak doet gelyken. In sommigen is die gelykenis vry groot; dewyl zy den Arm byna zo lang hebben als het Lighaam; maar in anderen, gelyk in die van deeze Afbeeldingen, *Fig. 1* en *2*, is de Arm zeer kort, en, indien 'er geen andere Kenmerken waren, zou men dit Stuk naauwlyks voor een Winkelhaak aanzien. Her Scharnier, naamelyk, is byzonder, wegens eene menigte van Tandjes, naaft malkander, in ieder helft zynde, en in *Fig. 1*. zichtbaar. Hier verтоont zig ook de ondiepe blaauw Paarlemoeragtige holte, waar in de Vifch zyn verblyf heeft, strekkende zig tot aan het zwarte van de Punt uit, daar de Schulpen vlak op elkander sluiten. De buitenzyde, die nog ruuw en zeer oneffen is, verтоont zig in *Fig. 2*, met een bruinagtig toffe kleur. Door het affchraapen van de Bladertjes kan men ze gelyk maaken, en dan wordt zy, of zwart of paarfchkleurig; ja, alles daar afgehaald zynde, Paarlemoer. Dit zullen wy in 't vervolg, in eene andere Winkelhaak, beschouwen.

Getakte
Haane-
kam-
Doublet.
Fig. 3, 4,
5.

De zogenaamde Haanekam-Doubletten behooren, om dat zy een Tandeloos Scharnier hebben, volgens LINNÆUS onder de Moffelen; daar zy echter weinig naar gelyken. Anderen, evenwel, brengenze, met een benevens de Winkelhaak-Doubletten, tot het Geslacht der Oesteren t'huis Haar algemeene Kenmerk is, dat zy zekere Ribben hebben, welken den Rand zodanig getand maaken, dat die eenigermate zweemt naar de Kam van een Haan. Bovendien hebben eenigen nog veele Takswyze Punten en worden deswegen *Getakte Haanekammen* geheten. Van dien aart zyn de Stukken, in *Fig. 3*, *4*, *5*. op deeze Plaat, voorgesteld. De twee eersten beelden de bovenste helft af, van zodanig een Haanekam-Doublet, en de laatste Figuur de onderste helft, zeer veel overeenkomst hebbende met die Haanekam-Schulp, van de Agtste Plaat, hier voor. In *Fig. 3*, ziet men de gedagte helft, met zyne Takken, van boven: in *Fig. 4*. van ter zyde, waar door zig tevens de holte openbaart. In de onderste helft, *Fig. 5*, zyn alleenlyk de Ploojen zichtbaar, welke de Tandten maaken, die, zig met de Tandten van de bovenste helft samenvoegende, de Haanekam formeeren. De Kleur is bruinagtig vaal rood van buiten, als zy wel schoon gemaakt zyn, en van binnen geelagtig, somtyds aan de Randen zwart. Van de Franschen wordt deeze Doublet *Oreille de Cochon*, dat is Varkens-Oor, getyeld. Men vindt 'er dikwils aan malkander gegroeid, hoedanigen wy in 't vervolg zullen verтоonen. De afkomst is uit Oost- en Westindie.

P.IV.

VI.***

2

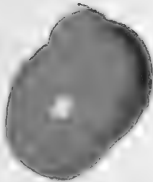
3

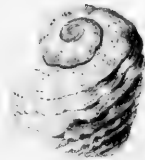
1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

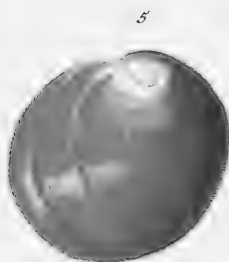
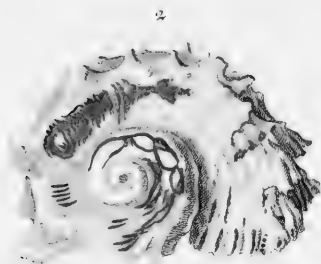
J. C. Koller ad nat. pinxit.

J. A. Seninger sculps.

Imbi mupras, yang

4. G.

... ..

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Koller ad nat. pinxit.

J. A. Toninger sculps.

- 1 Delphecula lacustris
- 2 Luchina fusca
- 3 Ostrea 2
- 4 Natica marmorata
- 5 Arcuata pini Sayetta

P.IV.

2

VIII.***

3

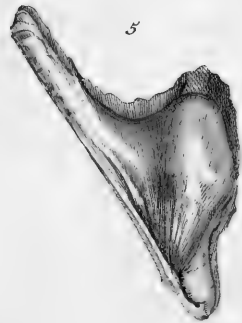
1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

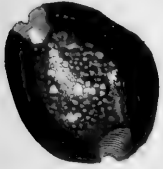
J. C. Koller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sculps.

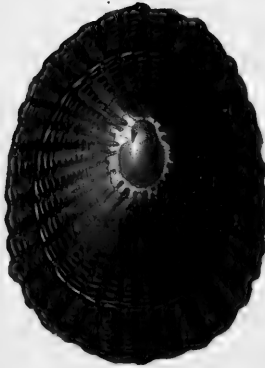
- 1 Patella Youngina
- 2 Lypsea Caput Serpentis
- 3 Lypsea Annulus
- 4 Lypsea Isabella
- 5 Lypsea Lynx

P.IV.

3

1

IX.

4

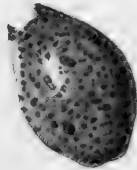
2

5

6

Ex Museo Mülleriano & Sommeriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sculp.

1877. August

Wm. C. C. Co.

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Kellor ad nat. pinxit.

Andr. Hofer, sculp.

ELFDE PLAAT.

Op de Tweede Plaat van het Eerste Deel zyn Papieren Nautiluffen verтоond. Breed Dus noemt men, wegens de dunte van de Schaal, Hoorens, die in gefaltete ^{gekieldes} Nautilus. overeenkomen met de gewoone of Dikfchaalige Nautiluffen. Onder dezelve zyn ^{TAB.} sommigen smal gekield, die men deswegen Smal Gekielde noemt, waar van ^{XI.***} een fchoon Exemplaar het midden van die Plaat verficiert: sommigen breed ^{Fig. 1.} gekield, die men dus ook wel *Breedruggen* noemt. Van deeze *Breed Gekielde* is in *Fig. 2*, een klein Exemplaar op die Plaat medegeedeeld. Hier ziet men een grooter van deezen aart, op welks Schaal de Ribben zig duidelyk openbaaren, die krom naar den Omtrek loopen, alwaar deeze Nautiluffen, zo wel als de Smal Gekielde, haaks wyze Puntjes hebben, die niet tegen elkander over ftaan. Zodanigen, die zeer wyd gaapen, en dus niet alleen een foort van Ooren hebben, maar in welken de Top een zeer blykbaare kromte inwards maakt, worden, deswegen, in 't Franfch wel *le Perroquet* geheten. Van het Dier, dat de Papieren Nautiluffen bewoont, is in 't Eerste Deel, bladz. 3, gefproken.

De Penhoorentjes van *Fig. 2* en 3, behooren tot de genen, die men *Baferd* ^{Monni-} *Biffchops-Myters* of *Monniken* noemt. Van dergelyken hebben wy reeds op de ^{ken.} Derde en Vierde Plaat, in 't Tweede Deel, de voorbeelden gezien. Deeze ^{Fig. 2, 3.} vallen van veelerley Kleur en gedaante. Die van *Fig. 2* is in 't ronde als met een Snoer omtoogen en aartig bruin gevlamd, hebbende ook een breeden bruinen Band en een witten Mond. Die van *Fig. 3* heeft de Grondkleur uit rood en wit gemengeld. De Oppervlakte is in de lange en overdwars zodanig uitgegroeft, dat zy zig even als een fyn Roosterwerk verтоond. Voorts heeft zy Ruitswyze bruine Vlakjes, op gelyke afftanden geplaatft, die haar nog meer verfieren.

Die van *Fig. 4*, ook tot de Penhoorens behorende, munt niet zo zeer door ^{Staaten-} ^{Vlag Pen.} ^{Fig. 4.} haar fyne Ribbetjes uit, welke haar in de lange doorloopen, als wegens de hemelfchblaaue en roode Banden, weshalve men haar *Staaten Vlag-Pen* noemt. De laaften beftaan uit ftippen, als kleine Korreltjes, gelyk Kettingen van Kraaktjes, op dubbele ryen, en hierom geeft men 'er ook wel den naam van *Paternofter* aan.

Bruin geribd Penneetje. Het Hoorentje van *Fig. 5*, hoe zeer, in grootte en gefalte, naar de Basterd-Wenteltrapjes gelykende, verschilt doch van dezelve te veel, om daar mede vermengd te worden: des wy het maar een *Bruin geribd Penneetje* noemen. Uit de Afbeelding kan men genoegzaam van de Gefalte oordeelen.

TWAALFDE PLAAT.

Wyzer. De Hooren, die het midden van deeze Plaat beslaat, is een fraay stuk. Men noemt haar een *Wyzer*, om dat zy aan haaren Lip of Vleugel een uitsteekende Punt heeft, welke naar een wyzende Vinger gelykt. De Gefalte maakt haar van de Kempfaantjes, welke iets dergelyks hebben, ongemeen verschillende: 't welk blyken zal, wanneer men de Afbeelding Plaat 15. *Fig. 1, 2*, in 't Tweede Deel naziet. Beiden behooren zy tot de genen, die *RUMPHIUS Pugiles*, dat is Schermers of Kampvegters, tytelt. Deeze Wyzer heeft de Schaal geel met bruin gevakt en met wit doormengd. De buitenste Gier is geribd, en heeft aan den bovensten Rand dikke Punten; zynde de Lip zeer dun en aan de Tip als Geutswyze uitgehold. Van binnen is de Opening geelagtig. Men vindt 'er, die twee Vleugels boven elkander hebben: men vindt 'er die bruin gelipt zyn en Vleeschkleurig. Somtyds ontbreekt de gedagte Vinger, en dan worden zy ook nog wel Wyzers of Wyzertjes genoemd.

Bonte Manteltjes. Onder de Oostindische Manteltjes komen 'er voor, die in gefalte en tekening zeer aartig zyn. Dat van *Fig. 2*. heeft een hoogroode Kleur en is syn geribd, doch maar met één Oor of Oorlap aan 't Scharnier voorzien. Men betrekt het niettemin tot de *Bonte Manteltjes*, zo wel als dat van *Fig. 3*, het welk twee gelyke Ooren heeft, zeer breed en dik gestraald is en weezentlyk bont, door groote roode en zwarte Vlakken op een witten Grond. Dit is aanmerkelijk, doordien de Straalen van binnen zig dubbeld vertoonen. Beide deeze Manteltjes zyn niet zeer Baikig; doch her laatste inzonderheid is ongemeen plat.

Speculatie-Hoorentjes. Onder het Speculatie-Goed zyn Hoorentjes, die, naauwkeurig beschouwd zynde, zig ongemeen fraay voordoen. Dat van *Fig. 4*. zou men een *Gebandeerd Kasketje* kunnen noemen, dewyl het eenigermaate de gefalte van een Kasket of Stormhoed heeft, zynde tusschen het bruine met bleekere Banden, die gee-

geele Knobbeltjes voeren, zeer fraay getekend. Dat van *Fig. 5.* behoort tot de *Voluutjes*, om dat het eenige Plooijen aan de Spil heeft, hier niet zichtbaar. De Oppervlakte is in fyne Ribbetjes verdeeld, roodagtig met geele Vlammen. Zy komen beiden ook uit Oostindie.

DE RTIENDE PLAAT.

Schoon de Porfeleinhoorens in Gestalte veel overeenkomst hebben, verschillen zy doch in veelerley opzigten. Men heeft 'er die egaal langwerpig rond zyn, en dus veel naar een Ey gelyken, gelyk de Witte: men heeft 'er die ronder zyn, gelyk de Getygerde Kliphorens ook wel de *Tyger* of *Tygerhooren* genaamd, waar van de Afbeelding op de Zes-en-twintigste Plaat, in 't Eerste Deel, gegeven is. Onder deeze Getygerde, nu, is wederom en aanmerkelyk verschil. Men vindt 'er die wit en die bruin getygerd zyn, ook wel *Tygerzellen* genaamd, tot welke laatsten die van de Afbeelding *Fig. 1.*, op de tegenwoordige Plaat, behoort: doch dezelve is van de anderen nog aanmerkelyk onderscheiden door de bultigheid van haare Rug. Ik noemze derhalve *Gebulte Tygerhooren*. Haare Gróndkleur is groenagtig bruin, met donkere ronde Vlakken, die zig als Druppels vertoonen. Zy heeft de Schaal zeer dik en zwaar.

Indien men een byzonder Geslagt van de Spillen maakte, zo zou de Hooren, die in *Fig. 2* voorkomt, buiten twyfel tot dezelve, en niet tot de Pennen betrekken zyn. Ik weet ook niet dat iemand ze daar toe betreft, dan die de Spillen onder de Pennen (*Strombi*) rekenen. Gemeenlyk brengt men haar, thans, met de Spillen, tot het Geslagt der Kinkhoorens (*Buccina*) t'huis. Zy verschilt van alle anderen door zekere Keep of Insnyding aan den Mond, die in deeze Figuur zeer fraay aangewezen is, en tot een byzonder Kenmerk strekt van de *Babylonse Toorens*, welken naam men aan deeze Hooren geeft, om dat haare Spits zeer lang is en als uit verscheiden Transen, boven elkander, bestaat; niet wegens de vierkante zwarte Vlakken, die als Venstertjes zig vertoonen zouden, gelyk sommigen willen. Wie heeft ons gezegd, dat 'er aan den eigentlyken Tooren van Babel Venstereen zyn geweest? Hier zyn de Vlakken bruin: men vindtze in sommigen ook rood geelagtig, en eenigen van deeze Hoorens zyn byna geheel zwart.

Gegranuleerde Graauwe Toot. **Fig. 3.** Sommige willen deeze Toot *Grauwe Monnik* geheeten hebben, doch, die by RUMPHIUS dus genoemd worden, zyn van een andere Gestalte. De witte Korreltjes als Paarden, aan 't dunste end, versieren haar aanmerkelyk. Zy heeft twee graauwe Banden, en is daar tusschen vuil geel, aan den Top eenigermate gekarteld.

Gepolyft Lampje. **Fig. 4.** Op de Vyfde Plaat van dit Vierde Deel is een *Basterd-Lampje*, van boven en van onderen, in zyne Natuurlyke Huid en Kleur vertoond; doch door 't afhaalen en polyften krygen dezelve een zo ongemeen schoonen luister, als men in *Fig. 4*, op deeze Plaat, getragt heeft af te schetzen. De Kleur, naamelyk, wordt dus purper of violet, met een sterken Glans.

Koraal-Manteltje. **Fig. 5.** Het *Koraal-Manteltje*, in *Fig. 5* vertoond, is van de Koraal-Doubletten aanmerkelyk verschillende, doordien het de Ooren ongelyk heeft, even als veele Mantel-Schulpen. Het is niet minder sierlyk, hebbende breede Ribben, die met fyne Streepjes in de langte uitgegroeft zyn, en met verheven Knobbeltjes voorzien. Door het roode speelt een gele Kleur, het welk deeze Doubletjes zeer doet uitmunten.

VEERTIENDE PLAAT.

Gedoornde Paardevoet. **Tab. XIV.*** Fig. 1.** Van de Paardevoets-Doubletten is op de Twee-en-twintigste Plaat, in het Eerste Deel, de Afbeelding gegeven, en schoon in die Figuren juist de reden dier benaaming niet blykt, kan menze doch uit de beschryving wel begrypen, en zy zal op de Negende Plaat van het Zesde Deel nader voorkomen. Nagenoeg de zelfde Vertooning openbaart zig ook aan het Scharnier van de hier, in *Fig. 1*, afgebeelde Doublet, die sterk getakt is en gedoorn, wordende deswegen *Gedoornde Paardevoet* getyeld, en byna geheel wit van Kleur. In 't vervolg van dit Werk zullen wy dezelve, op een bruinen Grond, zeer duidelyk voorstellen, en doen blyken, waar in zy uitwendig van de Lazarusklappen verschilt. Tusschen de Ribben is de Schaal als gestipt met kleine Holletjes en dus Sagrynagtig, van binnen wit, effen en glad.

Ronde Basterd-Ark. **Fig. 2.** In 't Eerste Deel, Plaat 24, is een *Basterd-Ark* vertoond, en aldaar gesproken van de reden der benaaming. De fraaije Doublet van *Fig. 2*, kan ook daar

daar toe betrokken worden, hoewel zy veel korter, dikker en ronder is, en veel trekt naar de Hart-Doubletten. Haare groote kromme Punten, ter wederzyde van de Scharnier, doen ze naar de Zotskappen zweemen. Men geeft 'er, in 't Fransch, den naam aan van *le Cœur d'Homme en volute*, of een Mensch Hart met Krullen. DARGENVILLE noemt haar *la Corbeille* of de Korf, zo wegens de gekartelde Ribbetjes, als wegens de Ooren, die zy heeft. De Schaal is Vleeschkleurig wit.

Wat eigentlyk de Aardbey-Doubletten zyn, en de reden van die benaaming; Aardbey-Doubletten. is op de Negen-entwintigste Plaat van het Tweede Deel gebleeken. Behalve deze zyn 'er anderen, die men ook *Aardbey-Doubletten* noemt, hoewel zy eeni- Fig. 3, 5. germaate in Gestalte verschillen; gelyk die van Fig. 3, op deeze Plaat, welke ronder is, en dit byzonders heeft, dat haare Schaal een weinig gaapt; even als dit ook plaats heeft in die van Fig. 5, welke bleeker en kleinder is. Zy behooren beiden tot het Geslagt der Hart-Doubletten.

Daar de zo even gemelden geribd zyn, is die van Fig. 4 geheel effen en Abrikoos-Doublet. plat, wordende, wegens haare half doorschynende geele Kleur, niet oneigen, Abrikoos-Doublet genoemd. In zeker opzigt gelyken deeze wel naar de St. Domingo Schulpen, waar van de Venus-Labaaren, door afslipping, gemaakt worden; maar de ruuwe Schulpen van deezen aart beschouwende, dan ontdekt men ligt, dat het anderen zyn. Ook verschildt de Kleur in de gepolyfsten aanmerkelyk, en het Scharnier, dat ééntandig is, betrekzde tot een ander Geslagt. Van binnen zyn zy met een witten Korst begroeid, en zekere uitstekjes, by 't Scharnier, maaken haar niet volkomen rond. Men vindtze by de gewoone Auteurs niet afgebeeld of beschreeven.

VYFTIENDE PLAAT.

In 't Eerste Deel, Plaat IV, zyn twee gemeene Mosselen vertoond, die door afhaaling van de Schors, en door 't polyfsten, schoon Violetkleurig geworden waren. Deeze Vyftiende Plaat stelt ons vyfderley uicheimfche Mosselen, van verschillende en zeer schoone Kleuren, voor, wier Gestalte ook wel duidelyk van de Europifchen onderscheiden is.

Die van Fig. 1, 2, zyn *Guineefche Mosselen*, dat is, zy komen van de Kust

C 3

Guinee-
fcheMos-
selen.
TAB.
van
XV. ***
Fig. 1, 2.

van Guinee in Afrika. Ruuw zynde wordt men niets gewaar van den schoonen in 't blaauw, purper en bruin spelende Glans, dien zy door 't polyfsten bekoemen. De een valt wel wat donkerer dan de andere en verschilt ook naar de valling van het Licht. Haare platheid en breedte onderscheidtze genoegzaam van de onzen, die ook aan de regter zyde uitgehold en deeze in tegendeel wat bultig zyn; 't welk blykt, wanneer men de Schulpen nevens elkander legt.

Papoes-
Moffel.
Fig. 3.

De Moffel-Doublet van Fig. 3, heeft eene regt tegenftrydige Gestalte. Deeze valt hooger en smaller dan de Europifchen, en heeft aan de buitenzyde een uitpuilende kant, welke platagtig is. Ruuw zynde is deeze Moffel ook met een graauwe Korft overtoogen, doch wordt mede zeer glanzig door 't polyfsten, en is dan, op een Paarlemoeragtigen Grond, fierlyk bruinrood gestraald. Men noemtze *Papoes-Moffel*, als van het Land der Papoes-Indiaanen afkomstig zynde.

Magellaan-
fche
Moffel.
Fig. 4.

Fig. 4 vertoont een *Magellaanfche Moffel*, hoedanigen, van veelerley foort, in de Zuidelyke deelen van Amerika voorkomen. Wy zullen 'er in 't vervolg zien, die geribd, en ook effen, schoon blaauw zyn; naamelyk op de 30ste Plaat van dit en op de 25ste van 't volgende Deel. Deeze, van Fig. 4, hebben wederom een aanmerkelyk verschil met de gemelden. Zy vallen niet alleen grooter en langer, maar ook dikker van Schaal en bultiger, zo dat zy aan 't smalste End byna rond zyn. Legt men de Schulpen nevens elkander, dan wyken de Punten ver van elkander af. De Kleur praalt met allerley weersfchyn, van rood, geel, groen, blaauw, paarsch en violet, gelyk men in de Afbeelding getragt heeft uit te drukken.

Algeryn-
fe.
Fig. 5.

In schoonheid evenwel overtreffen, die men *Algerynfche* noemt, alle de voorgaande. Deeze, naamelyk, hebben het allerheerlykste groen, dat men beschouwen kan, hetwelke onder de Conchyliën zo zeldzaam is: waar tuffchen hier en daar, met Banden en Streepen, eene Goudkleur legt. Deeze beide Kleuren verschieten niet door 't Licht, maar houden stand, en maaken dus de fraaiheid van deeze Mosselen onverbeeldelyk. De Schulpen zyn taamelyk breed en plat, en loopen aan de binnenzyde byna volkomen regt. De inwendige Oppervlakte is Paarlemoeragtig, met Geel aan 't breedste end.

P. IV.

XI.***

Ex Museo Schadeloockiano.

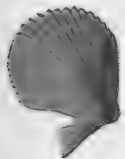
G. C. Heller ad nat. pinxit.

Andr. Hofer fecit.

[Faint, illegible handwriting]

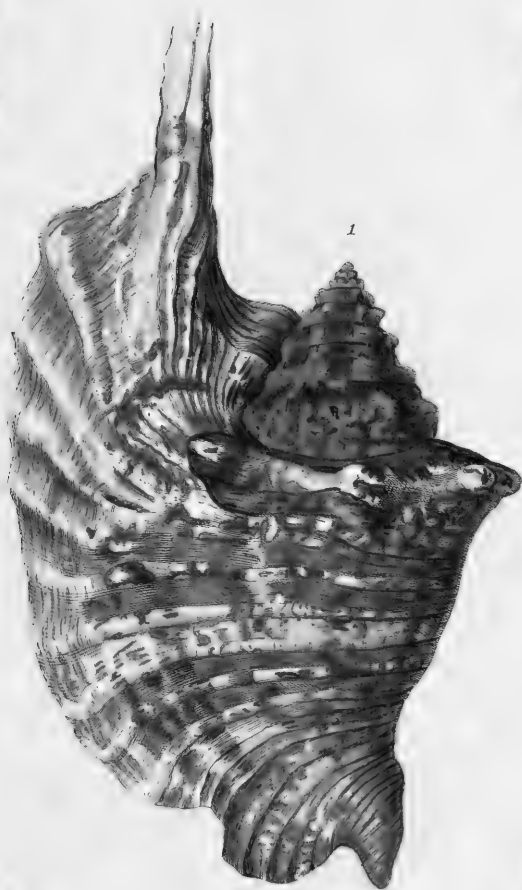
P.IV.

2

XII.***

3

1

4

5

Ex Museo Mülleriano.

J. C. Keller ad nat. pin. vit.

Val. Bülhoff sculp.

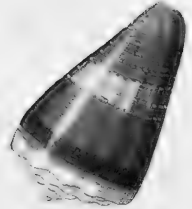
1. *Cypripedium* *Hirsutum*
2. *Platanus* *Babylonica*
3. *Conium* *Lividum*
4. *Nicotiana* *Glabra*
5. *Pecten* *Procerus*

P.IV.₂

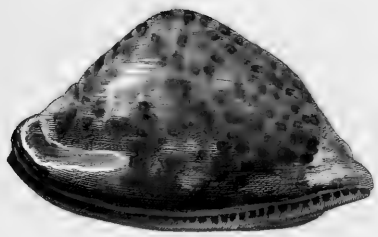

XIII.***

5

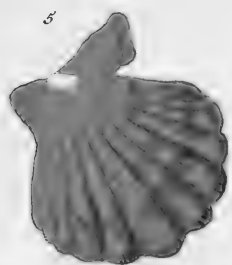
1

4

3

*Ex Museo Excell. D. J. H. Sommeri, J. U. D. et Nob. in,
med. a Confil.*

J. C. Koller ad nat. pinxit.

Val. Bishoff. sculps.

- 7 *Stenonema* *truncata*.
- 1 *Arca* *Rhomboides*?
- 3 *Cardium* *virgatum*
- 11 *Lucina* *Jamaicensis*
- 5 *Cardium* *Muricata*

P.IV.

2

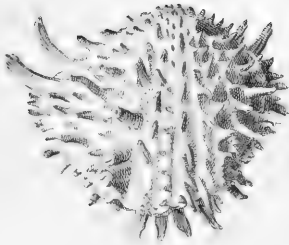

XIV.***

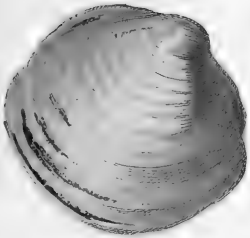
3

1

4

5

Ex Museo Sommeriano.

J. C. Hiller ad nat. pinxit.

Paul. Kuffner sculpsit.

- 1) *Mytilus* *edulis*
- 2) *Mytilus* *aper* ?
pieta
- 3) *Modiola* *ulipa*
- 4) *Mytilus* *amaragdinus* ?
elongatus
- 5) *Mytilus* *amaragdinus*
pieta

P. IV.

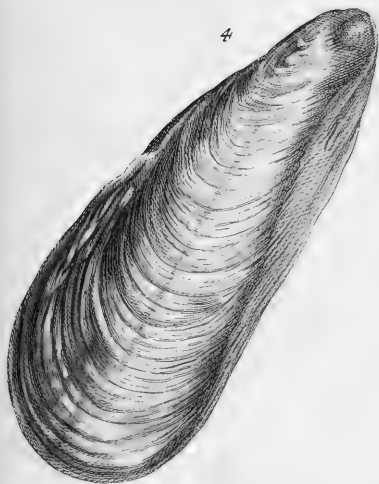
XV.***

1

4

5

Ex Museo Sommeriano.

J. C. Hiller ad nat. pinxit.

Andr. Hoffm. sculps.

ZESTIENDE PLAAT.

De *Voethoorens* worden van sommigen met de Gebrade Peeren verward, Voet- doch deeze Afbeelding met die, welke in het Tweede Deel, Pl. 7. fig. 2, 3, ^{hooren.} voorkomen, vergelykende, zal men 'er een aanmerkelyk en zeer kenbaar on- ^{TAB. XVI. ***} derfcheid in gewaar worden. Beiden, niettemin, worden zy van veelen tot ^{Fig. 1.} de Kinkhoorens t' huis gebragt; maar de Gebrade Peeren zyn van eene rond-agtige gefalte, en de Voethoorens, in tegendeel, volmaakt driehoekig. De Mond, die als het vlakke van den Voet nederlegt, maakt een der zyden uit, van welker kanten de twee andere zyden afkomen, die zig boven vereenigen, en aldaar een verhevene Rug formeeren. De geheele Schaal is famengefteld uit zeer verhevene dwarfe Ribben, tuffchen welken zig verfcheide Rimpels vertoonen. Deeze Ribben zyn, in de langte van de Hooren, bezet met ryën van Knobbeltjes, waar van de grootften zig bevinden op den Rand van de eerfte winding, loopende de middelste derzelve, op de Rug, in een stompe Punt uit. De volgende winding heeft een opstaande zoom, als een Kam met drie Punten, midden op de Rug. De geheele Hooren is van eene bruinroode Kleur, doch de Knobbels daar de Ribben, op de zyd-Vleugels, en in de gedagte Kam, uitloopen, zyn wit. De langwerpige Mond-Opening is ook wit. Zy heeft een breeden zoom, en loopt uit in een Geutswyzen Bek, die de Staart genoemd wordt van de Hooren. De Schaal is zeer dik en grof. Men vindt van deeze Voethoorens die veel naar 't bruine: men vindt 'er die naar 't geele trekken. Ook zyn 'er die minder van de Gebraden Peeren verfchillen dan de tegenwoordigen. Zelden komen zy veel grooter dan deeze voor.

Onder de kleine Porfeleintjes vindt men 'er, die by uitftek fraay zyn. Zo- ^{Piffbed-} danig één is dat van *Fig. 2*, op deeze Plaat, hetwelke van de Franfchen *Cloporte* ^{je.} is dat is *Piffbed*, genoemd wordt. Het is fierlyk glanzig bruin van Kleur, met ^{Fig. 2.} verheven witte ftippen, als Zandkorreltjes, en heeft den Mond roodagtig.

Het kleine Hoorentje van *Fig. 3*. behoort tot de Voluuten, en men kan het, ^{Bedelaar-} volgens sommigen, *Bedelaartje* heeten. Het heeft de Schaal dik en met bruine ^{je.} Banden gedekt op eenen Sneeuw-witten Grond. ^{Fig. 3.}

H. B.

D

Aan

Blaauw-
Rug-
Fig. 4. Aan deze Kauris kan men den naam van *Blaauwrug* geeven, mids wel aanmerkende, dat die Kleur haar niet Natuurlyk is. Wy hebben, in Fig. 4, op de Negende Plaat van dit Deel, deeze Kauris gezien, zo als zy overkomt, doch, dewyl zy dikwils wel wat blaauwagtig valt, weet men 'er, door konst, een zo onnatuurlyk paarfch blaauwe Rug aan te geeven, latende den Rand witagtig blyven. De geele Ring, die om de Rug loopt, is hier, gelyk men ziet, donker blaauw.

Blaauw
Tootje.
Fig. 5. In de volgende Afbeelding komt een Gegrannuleerd Tootje voor, waar aan men, op de zelfde manier, een blaauwe Kleur verfchaft heeft. Alleenlyk heeft de Rand, met zyne Puntjes of Tandjes, die dit Tootje kroonen, zyne Kleur behouden.

ZEVENTIENDE PLAAT.

Geele
Harte-
Toot.
TAB.
XVII.***
Fig. 1. Op de Vyftiende Plaat van het Eerfte Deel zagen wy de Afbeelding van de gewoone Harte-Toot en de reden der benaaming. De zwartagtige zyn thans gemeen, doch men heeft ook *Geele Harte-Tooten*, die eene zeldzaamheid uitmaaken, en, van aanmerkelyke grootte zynde, zeer ge-estimeerd worden. Zodanig eene is de Toot van Fig. 1, op 't midden van deeze Plaat, die het geel met eenen bruinen glans of eenigermaate Oranjekleurig heeft. Van de gewoone bruine Harte-Tooten weet men door Konst ook Geelen te fabricceeren; doch dit bedrog is aan het verfchil van Kleur gemakkelyk te ontdekken.

Geel
Hoorn
Slangetje.
Fig. 2. Op bladz. 43. van het Eerfte Deel spraken wy omftandig van de Wormbuisjes of Wormpypen, by gelegenheid van eene witte Wormbuis, die aldaar vertoondd werdt. Vervolgens zagen wy, op de Dertiende Plaat van het Tweede Deel, een geel Wormbuisje, dat men een *Hoornslangetje* noemt. Hier komt een geel Wormbuisje voor, van dien zelfden aart, doch op eene verfchillende manier gedraaid. Of dit, nu, toe te fchryven zy aan den aart van het Dier, dat deeze Schaalagtige Buizen vormt, dan aan de gelegenheid, of aan beiden, is inderdaad niet gemakkelyk te befliffen. 't Is waar, dat deeze Wormpypen van eenerley foort van Dieren fchynen bewoond te worden, doch even

even 't zelfde heeft in veele Hoorens plaats, wier verschillende gestalte men doch niet toevallig zal oordeelen. En, wanneer deeze Dieren, door Ouderdom, zo dik en groot moesten worden, als de genen, door welken de zogenaamde Osse-Darmen gefabriceerd worden, dan zouden zy in de voorgige Pypjes niet kunnen blyven, maar geheel nieuwe moeten maaken. Ik geloof, derhalve, dat Wormbuisjes, die eene geheel verschillende gestalte hebben, gelyk deeze, met een aartig Kegelswys puntje aan 't end, wel van een dergelyk, doch niet van 't zelfde Dier geformeerd worden, als de Hoenderdarmen en anderen, die slegts gekrinkel, of als de Zandpypen, die byna regt zyn, enz.

In Fig. 3 en 4 ziet men de Afbeelding der Schaal van een Zee-Dier, het Zee-Pissebed, of *Oscabrion* genoemd wordt. Het behoort tot het Geslacht der *Chitons* van LINNÆUS. Daar zyn 'er ook, die het *Walvisch Luisje* noemen, doch deze benaaming is zeer oneigen. Anderen geeven 'er, wegens de Schuitswyze gestalte, den naam van *Zee-Bootje* aan; doch dit heeft wederom, dewyl het verhevene de Rug uitmaakt, weinig eigenschap. Deeze Rug vertoont zig in Fig. 3, en de holte, welke het Dier bevat heeft, in Fig. 4. De geheele Schaal is uit agt stukken samengesteld, die, als breede Hoepels geboogen, met hunne Enden zeer konstig sluiten in een dikken Zoom, welke den Rand uitmaakt. Voor 't overige schuiven zy slegts over elkander heen, en dit maakt dat de Schaal zig gemakkelyk in de langte omkrommen kan. Op die manier is ook dezelve van boven buigzaam. De zelfstandigheid gelykt naar Schildpad: de Kleur is van buiten graauw, doch van binnen schoon blaauwig-groen. Het Dier, dat 'er in huisvest, heeft de gedaante van een Slak, en fchynt, even als de Schildpadden, aan de Schaal gehecht te zyn. Men vindt deeze Zee-Pissebedden in Westindie en aan de Fransche Kust. Somtyds komen zy, in langte en breedte, wel eens zo groot als de hier afgebeelde voor.

Tot het Geslacht der Zee-Ooren, waar van verscheidene in dit Werk afgebeeld zyn, behooren ook de *Oorstelpjes*, die men insgelyks *Melknepjes* noemt. Deeze hebben de Draaijen aan den Top vry wat zichtbaarer, en de holligheid dieper dan de Zee-Ooren, met welken zy anders in gestalte taamelyk overeenkomen, doch zy hebben geene Gaten aan den Rand. Men kanze als een middelslag tusschen de Nerieten en Zee-Ooren aanmerken. Gemeenlyk vallen zy witagtig, doch ook somtyds geelagtig vaal van buiten, gelyk deeze, die echer

ter van de gewoone Oorfelpjes, welke wy in 't vervolg vertoonen zullen, wac schynt te verschillen.

Gestip- Dit Hoornkje, onder het Speculatie-Goed voorkomende, is niet onaartig.
peld
Boontje. Het heeft de Oppervlakte overlangs geribd, en overdwars met ryen van kleine
Fig. 6. zwarte of bruine Stipjes bezet. De Kleur is blaauwagtig geel. Het behoort tot de Voluuten, volgens de schikking van LINNÆUS, om dat het aan den Spil vier Plooijen heeft, en voert by hem den naam van *Voluta Faba*, dat is Boontje of Gestippeld Boontje.

Ryftkor- Tot de kleine Porfelein-Hoorens behoort ook het Hoorentje van Fig. 7,
rels.
Fig. 7. 't welke men *Ryftkorrels* noemt, om dat het op de Oppervlakte geheel bezet is met uitpuilende Korreltjes, die geelagtig zyn op eenen witten Grond. Het Hoorentje van Fig. 2, op de voorgaande Plaat, dat bruin is met witte pukkel- tjes; wordt ook wel tot de Ryftkorrels betrokken: maar de eigentyke, als deeze, hebben langs de Rug een diepe Groef, en de Mond is niet alleen met Tandjes, gelyk in de anderen, maar ook overdwars geribd; welke Ribben, daar de Korreltjes op staan, in de Rug verdwynen. Ook loopt de Sleuf der Mond-opening aan beide Enden zeer wyd uit, en vertoont zig als een gaapende Bek, gelyk de Afbeelding zeer duidelyk voorstelt.

AGTTIENDE PLAAT.

Paarle- Op de Vyfentwintigste Plaat van het Tweede Deel zyn echte Paarschul-
moer- pen, zo Oost- als West-Indische, vertoond: op deeze komt, in Fig. 1, een
Schulp. *Paarlemoer-Schulp* voor. De buitenste zyde van dezelve is ruuw, en bestaat
TAB. uit over elkander leggende Schubswyze Plaatjes, vuil graauw van kleur;
XVIII. even als dit in de Paarl-Oesters plaats heeft, doch die hebben het Paarle-
Fig. 1. moer veel dunner, terwyl men het in deeze zo dik aantreft, dat 'er Pen- netjes, Vorkjes en andere Snuisteryen van gemaakt kunnen worden. Ook vallen deeze Schulpen wel een voet over 't kruis. In zodanigen, die RUMPHIUS Ambonse Tafelborden noemt, vindt men, zo hy aanmerkt,
gee-

geene Paarlen; doch in cenige kleinere komen, aan de Molukksche Eilanden, Paarlen voor. De teeling der Paarlen hangt meer af van de gesteldheid der Lugt en van de Legplaats, dan van den aart der Schulpen. Alle die van Paarlemoer zyn, gelyk deeze, kunnen Paarlen voortbrengen; gelyk menze dus vindt in Poolse Zadels, Mosselen en Ham-Doubletten: doch in die Schulpen, welke den naam voeren van de Moeder te zyn der Paarlen, komen zy zelden voor; niettegenstaande de stoffe tot derzelver voortbrenging niet ontbreekt. De Schaal van deeze is van binnen uit zig zelf schoon glanzig en kan van buiten ook heerlyk gepaarlemoerd worden. Tot verscheide Werkstukken zyn zy dus bekwaam. Men begrypt ligt, dat hier slegts de eene helft vertoon wordt, tegen welke de andere als een Doublet aansluit, zynde daar mede samengevoegd aan de Scharnierzyde, welke zig als regt afgesneden vertoon. Dit heeft deeze Doublet met de Paarlschulpen gemeen, en om de zonderlinge scheeve gedaante, daar door veroorzaakt, noemt men ze in 't Fransch wel *Oreille de Chien*, dat is Hondsoor. D'ARGENVILLE zegt, dat men 'er, wegens de gesprenkde vertooning der graauwe Oppervlakte, den naam aan geeft van *la Pintade*, als in dit opzigt de kleur der Hoenderen van dien naam nabootzende. Zy komen uit Oost-Indie.

De *Transparant* of Engelsche Zadel, welke hier in *Fig. 2* afgebeeld voor-
komt, schiet in fraaiheid veel te kort by die van Plaat XXIV. in 't Tweede ^{Transpa-}
Deel, alwaar dezelve met eene schoonen glans van Kleuren praalt. Deeze, ^{rant.}
waar in zig de aanmerkelyke verschillenheid van de voorgaande, ten opzigt van ^{Fig. 2-}
't Scharnier en van den omtrek, vertoon, is dof en vlakvig van kleur. Men
heeft ze alleen hier in Afbeelding gebragt, wegens zekere Zeegewassen, *Ko-
raalmossen* of *Korallynen* genaamd, waar mede zy aan haare inwendige Oppervlakte begroeid is, en waar uit blykt, dat deeze Schulp reeds eenigen tyd zonder Oester, en dus dood, aan 't Strand moet gelegen hebben, als wanneer de Schaaalen der Schulpdieren dikwils begroeijen met dergelyke ruigte.

NEGENTIENDE PLAAT.

Zekere Hoorens, van grootte ongeveer als die op 't midden van deeze Plaat ^{Blaauwe}
vertoon wordt, aan de Hollandsche Stranden, doch inzonderheid in Zeeland ^{Wulk.}
D 3 ^{TAB.}
^{XIX. ***}
val- ^{Fig. 1.}

vallende, noemt men *Wulken*. Deeze benaaming zal van den Engelschen naam *Welke* afkomstig zyn. Het zyn volmaakte Kinkhoorens, gelyk men uit de gedagte Afbeelding, *Fig. 1*, kan zien, hebbende, behalve de dwarfe Ribben of Rimpels, verscheide zoomen aan den Mond, door de geduurige aangroeiing veroorzaakt; doch de Kleur is altoos meer of min rosagtig geel of bleeker. Donker blaauw, gelyk deeze, komen zy niet Natuurlyk voor, maar veranderen dus, door in de Slyk of Modder te sterven, als wanner het bederf van 't doode Dier en de verrotting haar die Kleur byzet; zodanig zelfs, dat die blaauwe Kleur zig ook van binnen vertoont. Het Dier, daar in zittende, is, wanner het leeft of frisch gestorven zynde, zuiver wit, en wordt dan van sommigen als eene Lekkerny, in 't midden van de Zomer, veel in Zeeland gegeten. Een grooter foort van Wulken, die meer naar de Tritons of Trompethoorns gelykt, wordt in de Noordzee gevist en is inzonderheid aan de Engelsche Kust gemeen.

Eijerstok- De vier andere Afbeeldingen zyn geschikt om de Eijerneften van sommige
ken van Schulp- Schulpdieren te vertoon. *Fig. 2*, is de Eijerstok van een foort van Hooren,
dieren. aan de Kust van Virginie vallende, die tot de Vygen behoort, volgens den
Fig. 2-5. Heer ELLIS. Dezelve maakt een Streng, welke geheel bestaat uit platte
Zaadhuisjes of Doosjes, die aan een Snoer schynen gehecht te zyn. Men heeft
in ieder van deeze Doosjes een menigte van jonge Hoorentjes gevonden van
eene zelfde Figuur, en dewyl een Streng, waar van slegts hier een klein ge-
deelte vertoond wordt, doorgaans wel dertig zodanige Doosjes of Huisjes be-
vat, zo blykt, dat deeze Dieren zig sterk vermenigvuldigen. Het schynt dat
deeze Eijerstok dus in zyn geheel uitgeworpen worde door de Moer-Slak, en
ieder Huisje heeft op zyde een Opening, door welke de jonge Hoorentjes,
als zy bekwaam zyn, daar uit kunnen kruipen, wordende dus geboren en op-
gevoed zonder behulp van de Moer. Men vind deeze Eijerstokken dikwils
van een Voet en langer.

Aangaande de drie overige Afbeeldingen valt weinig byzonders op te merken. Het schynt dat *Fig. 3* een droog en verschrompeld Eijerneft zy, van de gedagte Wulkhooren, in 't midden van deeze Plaat vertoond, en *Fig. 5* een gedeelte van dergelyk Eijerneft, in een beter staat. Hier vertoon zig duidelyk de Blaasjes, uit welken zodanig een Eijerneft in zyn geheel bestaat. Men vindt dezelve aan de Hollandsche Stranden, dikwils wel van grootte als een
of

of twee Vuiften. Men heeft uitgerekend, dat in zodanig een Eijerneft meer dan vierduizend Blaasjes waren, ieder op 't minfte dertig Jonge Wulkjes bevattende, en dus zouden 'er meer dan honderdduizend Jongen uit kunnen voortkomen. De Kleur is, wanneer deeze Eijerneften frifch zyn, Oranje-geel, doch een weinig in de Lugt leggende worden zy langs hoe bleeker. Zou dat van Fig. 4, ook het Eijerneft kunnen zyn van de gedagte Groote Wulk? Het zyn fyne gekrulde Lappen, die geplooid op elkander leggen als Lubben, zynde om laag allen aan elkander verbonden. Wederzyds vindt men ze famengefteld uit kleine holligheden, die niet doorgaan, en derhalve gelyken zy naar fyn Speldewerk of Kant. Dus wordt het door den Heer MULLER befchreeven. Het zogenaamde Kant Koraal maakt eene dergelyke Vertooning. Wy kunnen dienaangaande niets vast ftellen, noch verzekeren, of het tot de zogenaamde Korft-Gewaffen, die van een hard Geweeffel zyn, niet veeleer dan tot de Eijerftokken of Eijerneften van Schulpdieren behoore.

TWINTIGSTE PLAAT.

Wat de reden zy, dat men aan fommige Spillen den naam van *Stompe Spillen* Stompegeeft, is bladz. 64, in het Tweede Deel, verklaard. De Hooren, in het mid-Band- den deezer Plaat vertoond, voert den naam van *Stompe Band-Spil*, om dat de- Spil. TAB. zelve, boven en behalve de gefalte der Stompe Spillen, nog op een zeer aar-XX. *** tige manier gebandeerd is met dubbelde Streepen. De Schaal is taamelyk zwaar: Fig. 1. zy heeft op den rand der Draaijen verhevene Knobbels, die van binnen hol zyn, en aangemerkt moeten worden als een vervolg der bultigheden van deeze Hoorn, die overlangs loopen. Zy is vry hoog getoorend en heeft ook eene taamelyk lange Staart. Aan den Mond vertoonen zig dikwils veele aanzoomingen en van binnen is de Oppervlakte digt bezet met roode Streepjes, die evenwydig aan elkander langs de Gieren loopen. Van buiten heeft zy een roodagtig geele Kleur, die door 't afflyten fomtyds wit wordt of bleek, en waar op de gedagte bruine gepaarde Streepen eene fraaye Vertooning maaken. Men noemtze deswegen, in 't Fransch, *le Tapis of la Robe de Perse*, om dat zy de Kleuren van een Perfiaanfch Kleed nabootft. De Ooftindifche hadt RUMPHIUS de *Basterd-Purperflak* genoemd, om dat dezelve van binnen een Bloedrood Vleefch heeft, he-

het welke niet gemeen is onder de Hooren-Slakken. Ieder Streepje loopt aan de Mond Opening spits uit, en dit maakt, dat dezelve met scherpe dubbelde Tandjes gewapend is. Het Dier, dat goed is om te eeten, en hard van Vleesch, heeft op den Kop een langwerpig Schildje als een Nagel, maakende een Soort van *Blatta Byfantina* uit, welke van de Indiaanen tot Reukwerken gebruikt wordt.

Ambon-
sche Wen-
teltrap.
Fig. 2, 3. De Hooren, die in *Fig. 2* en *3* op twee byzondere manieren is voorgesteld, behoort onder de aanmerkelyke zeldzaamheden. Het is een echte *Ambonische Wenteltrap*. Men onderscheidt dezelve van de Scheveninger Wenteltrapjes, door zeer duidelyke Kenmerken. Vooreerst is zy veel dikker of breeder naar de langte: ten anderen heeft zy in 't midden van de grootste Gier eene ronde Opening, welke naar den Top doorloopt: ten derden leggen de Gieren niet volkomen op elkander. Een Stuk, van niet meer grootte dan dit, zou, indien het zo hoogrood van Kleur was, veel Gelds waardig zyn. Men vindt ze doorgaans bleeker en dikwils byna wit, of flegts bleek geelagtig rood. Daar komen van deeze voor, die tot twee Duim en daar over lang zyn, welke dan, compleet zynde, zeer duur betaald worden: want de meesten hebben een Gaatje of zyn aan de Punt eenigermaate beschadigd.

Scheve-
ninger
Wentel-
trapjes.
Fig. 4, 5,
6. Schoon van de *Scheveninger Wenteltrapjes* reeds in het Eerste Deel, op de Elfde Plaat, een Afbeelding was gegeven, komen zy hier, om het verschil met de voorgaande aan te toonen, nog eens, en wel in verschillende gedaante voor. *Fig. 4.* is 'er een met verscheide Stippen bezet op de smalle Ribbetjes en van agt of negen Windingen, gelyk ook *Fig. 5.* die aldaar wat geelagtig is, en *Fig. 6.* ziet geheel uit den bruinen. Dergelyke en nog meer verschillendheden komen voor onder deeze Hoorentjes, die men by 't Pond voor weinig Gelds kan koopen, en dus zeer weinig estimeert. Zelden komen zy veel grooter dan deeze voor. In 't vervolg zullen wy aantoonen, hoe zy door de stompheid van den Top gemakkelyk van de Oostindische *Basterd-Wenteltrapjes* te onderscheiden zyn.

P.IV.

2

XVI.***

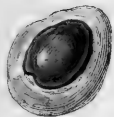
3

1

4

5

Ex Museo Mülleriano & Sommeriano.

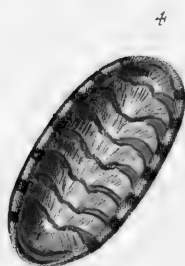
J. C. Keller ad nat. pinxit.

H. J. Tyroff sculp.

- 1 *Canis Marmoratus*
- 2 *Vermetus Lumbicalis*
- 3 *Coliton Squamosus*
- 4 *Chiton* d.
- 5 *Natica Albumen*
- 6 *Marginella Faba.*
- 7 *Lippia Fusca*

P.IV.

XVII.***

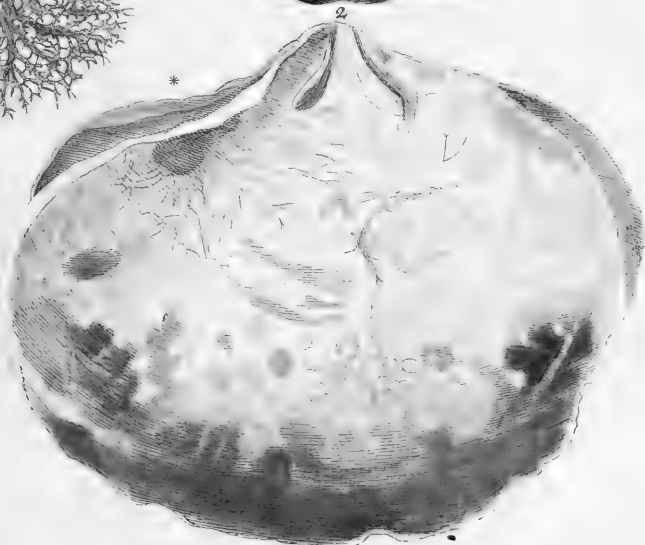
Ex Museo Sommeriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit.

H. J. Tyroff sculps.

Theresa Della Luna

1880

Ex Museo Mülleriano.

J. C. Kollar ad nat. pinxit.

Val. Bischeff sculp.

1. 2000

2. 2000

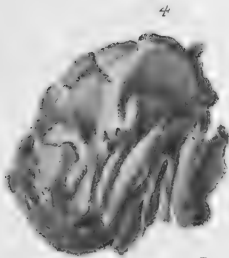
P.IV.

XIX.***
3

1

Ex Museo Mülleriano.

J. C. Kollar ad nat. pinxit.

J. A. Toninger sculps.

1 *Fasciolaria Trapezium*

2
3 *Fasciolaria Pretiosa*

1
1
1 *Fasciolaria communis*

Ex Museo Schadeloockiano.

G. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bijchoff sc.

EEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Op de tweede Plaat van het Tweede Deel zagen wy eenige Zee-Tulpen aan malkander gegroeid, van eene Paarachtigste of Appelbloeffem-Kleur. Men vindt deeze Pokken van veelerley Kleur en Gestalte. Somtyds zyn zy wit of bleek en enkeld, gelyk deeze, die den Mond ook wat ingetrokken heeft, het welk dikwils in deeze Schaalen voorkomt en de scheidingen van derzelver stukken vergroeijen dikwils zodanig, dat men 'er weinig van verneemt. Het Dier, daar in woonende, is zeer verschillende van de genen, die in de Wormbuizen of Zandkokers huisvesten. Men vindt deeze Zee-Tulpen, in de Indiën, aan Hout, Paalen, Schepen, Wortels van Boomen enz. vastgegroeid. In 't algemeen behooren zy tot de Zee-Pokken of Puišten, en zyn door LINNÆUS onder de Lepaden geplaatst.

Die zelfde Auteur geeft aan een Geslagt van Hoorens den naam van *Gladdes Voluuten*, wier voornaamste Kenmerk is, dat zy den Spil met Plooijen hebben. In dit Geslagt komen, behalve de Dadels en Rollen, ook eenigen, die men anders niet wel heeft weeten te plaatzen. Sommigen hebbenze tot de Tooten, anderen tot de Rollen, anderen tot de Porfeleinhoorens t'huis bragt, daar doch de Gestalte haar van die allen onderscheidt. *Gualthieri* betrektze tot de zelfde Afdeeling met de Peeragtige Hoorens, en voegtze in een zelfde Geslagt by de *Vespertieljes* en *Musiekhorens*. Naar deeze gelyken zy in Gestalte meest, doch verschillen daar van, doordien zy geen uitsteekende Punten hebben, zynde over 't geheel effen. Daarom heeten deeze van *Fig. 2, 3*, in 't byzonder, *Gladdertjes* of *Gladdes Voluuten*. Men zou 'er, als een soortelyk Kenmerk, kunnen byvoegen, dat zy aan de Opening een dikken Zoom en aan de Spil vier Plooijen hebben. Ook maakt de eene kant van de Opening een uitsteekende Lip. De Kleur is in veelen zeer fraay. Die van *Fig. 2*. is op eenen Geelagtigen Grond overlangs met roode Streepen versierd: die van *Fig. 3*. heeft bruine Banden overdwars, op eenen Roodagtigen Grond, en is aan den Top geel. Men vindtze ook Appelbloeffem van Kleur en met zeer aartige Tekeningen.

Onder het Speculatie-Goed komen aartige Hoorentjes voor, waar van sommigen naar grooter slag van Hoorens veel, anderen weinig gelyken. Dat van *Fig. 4*, heeft de Gestalte van een *Slakhoorentje* of *Tulbandje*: het Paarle-moer van 't zelve schynt door 't roode heen: de Randen der Gieren zyn, in de Geelagtige Top, gekarteld met witte Puntjes.

Geribd. **Het Hoorentje van Fig. 5**, behoort tot de *Nerieten* of Halve Maantjes, waar van reeds eenigen in dit Werk vertoond zyn. Het is van buiten, op *Nerietje*. Fig. 5. eenen witagtigen Grond, versierd met groene Vlammen, en heeft den Mond van binnen Paarlemoerglanzig.

Geband- Die van Fig. 6. is een *Gebandeerd Kinkhoorentje*. Het heeft den roodagti- deerd. gen Grond met witte Banden, die bruin gevlaakt zyn, doorweven en dit maakt Kinkhoo- het geen onaartig Voorwerp. De Schaal is taamelyk dik en sterk, van bui- rentje. Fig. 6. ten glad, aan de Opening een weinig getand en aldaar vuil geel.

Geplekt De Hooren van Fig. 7, behoort wegens het Staartje, dat aan dezelve eene Spilrond- Spilrondagtige Gestalte geeft, tot de Spillen, en, om dat zy niet zeer groot Spilletje. Fig. 7. is, noemen wy ze *Geplekt Spilletje*. De Oppervlakte is witagtig, met geel- agtig bruine Vlakken en Vlammen, die eenigermaate straalswyze naar den Top loopen, en deeze Hooren versieren.

TWEE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Perfec- Dit Werk is door KNORR aangevangen met de beschryving en afbeelding tief Nau- van een der schoonste Stukken, welken de Natuur onder de Conchyliën uitle- tilus Ge- vert; ik meen de *Nautiluffen*. Die, welke aldaar op de Eerste Plaat, van bui- paarle- ten en van binnen, vertoond wordt, schetst één der heerlykste Werkstukken, moerd. welke men zig kan verbeelden. Inderdaad, van vooren zou niemand in ge- TAB dagten krygen, dat 'er in dit slag van Hoorens nog iets te bedenken ware, XXII.*** om derzelve fraaiheid, wanneer zy volmaakt frisch en voorzigtig schoon ge- Fig. 1, 2. maakt zyn, te vermeerderen. Dit weet echter, aan den eenen kant, de Konst te doen, door de buitenste Oppervlakte eenen Paarlemoerglans te gee- ven, of Zilver-wit te maaken, gelyk de binnenste van Natuure is, en hier van strekt de Afbeelding, die byna deeze geheele Plaat vervult, tot een voorbeeld Ten anderen heeft de Schepper hier nog eene byzonderheid wil- len byvoegen, welke deeze Hoorens tot byzondere Rareiteiten maakt: te weeten, daar de Gieren aan den Top gewoonlyk van binnen beslooten en niet zichtbaar zyn, vertoonen zy zig, in sommigen, uitwendig, maakende aan het middel- punt eene indrukking wederzyds, met een doorlopend Gaatje, en deswegen noemt men ze *Perfpectief-Nautiluffen*. Zy zyn, als gezegd is, nog zeer zeld- zaam, en zodanig een Stuk als dit zou veel waardig geschat worden. Men kan- ze evenwel voor geen Ammons-Hoorens houden, om dat de Gestalte voor 't overige met die der *Nautiluffen* overeenkomt, en te veel verschilt van die der Ammons-Hoorens, wier Kamertjes zelfs uitwendig zichtbaar zyn, en met el- kan-

kander ge-articuleerd. Evenwel ontken ik niet, dat men dit Stuk gevoeglyk als eene middel-foort, of als een overgang van de Nautiluffen tot de Ammons-Hoorens, kan aanmerken.

Om eenig denkbeeld te geeven, hoe de Mond-opening zig in deeze ver- toond, heeft men de Coquille, in *Fig. 2*, nog eens in 't klein daar nevens voor- gesteld, zodanig, dat men vlak in de Opening ziet. Dezelve is minder uitge- breid dan in de gewoone Nautiluffen; het welk aan deeze een platter gedaan- te, meer naar die van eene Noordhollandsche Kaas gelykende, geeft. De kanten van de Mond-Opening zyn taamelyk dik, en de indrukking, welke het Perspectief maakt, vertoont zig duidelyk ter wederzyden. Alleenlyk den weer- schyn van 't Paarlemoer, heeft men in deeze verkleinde Afbeelding niet gebracht.

DRIE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Gestalte van de Hooren, die op 't midden van deeze Plaat voorkomt, Gezoom-
toont duidelyk, dat zy tot de Kasketten, Bezoars of Bakken behoort. Tot de de Bak.
eerste kan zy niet wel t'huis gebracht worden, om dat zy geen uitsteekend spits
Topje heeft: noch ook niet tot de anderen, niettegenstaande de Zoom of TAB.
Rand aan de Mond-opening veel naar die der Bezoarhoorens gelykt. Het aller- XXIII.***
naaste is, derhalve, dat menze tot de Bakken t'huis brenge, en dus zal zy Fig. 1.
behooren tot het Geslagte der Voluuten van LINNÆUS, waar in zelfs de Te-
pelbakken, om dat zy een geplooid Spil hebben, behooren. Wy geeven 'er,
derhalve, den naam aan van *Gezoomde Bak*. De Oppervlakte is bleek Appel-
bloeffemkleur, overdwars met veele fyne Streepjes gebandeerd.

Die Hoorens, welke men Tollen noemt, komen in Gestalte vry naby aan de Gepaarfe-
zognaamde Pieramieden en Bagyne-Drollen, waar van de Afbeelding op Plaat moerd
5 en 6 in het Tweede Deel, en in het Eerste Deel Plaat 12, Fig. 1, duidelyk Tolleetje.
is voorgesteld. Men heeft van deeze ook een kleiner Soort, die gegranuleerd Fig. 2.
is; zie Fig. 4, 5 op Plaat 2, in het Tweede Deel. Van deezen aart komen nog
kleiner Hoorentjes voor, die glad zyn, welke men in 't algemeen *Tolleetjes* noemt,
van eene geele of blaauwagtige Kleur, en deeze laten zig, zo wel als de groote
Bagyne-Drollen, van buiten heerlyk paarlemoeren; waar van *Fig. 2*, op deeze
Plaat, een voorbeeld geeft. De Gieren hebben den Rand, zo wel boven als
onder, een weinig uitgefneeden of gehakkeld.

Purper-
hoorent-
je.
Fig. 3. De Afbeelding Fig. 3, moet van een *Purperhoorentje* zyn. De eerste en grootste Winding heeft zeer diepe Plooijen, en de anderen zyn met Puntjes gewapend, maakende een vry hoogen Top. De Schaal is Marmerhard, en witagtig, uitgenomen de overblyfsels van het geele Huidje, dat zig tusfchen de Rimpels voordoet.

Distel-
hoorent-
jes.
Fig. 4, 5. De twee laatste Afbeeldingen zyn van zeer bekende fraaye Hoorentjes, die men *Distelhoorentjes* tytelt, om dat zy met fcherpe Puntjes bezet zyn, welke het geheele Hoorentje Stekelig maaken. De Heer LINNÆUS betreftze ook weezentlyk tot de *Murices* of Stekelhoorens, noemende het, een Stekelhooren zonder Staart, die de Schaal getoorend, overlans geribd en overdwers getralied heeft, met eene geftrepte Mond-opening. De Gestalte is hier uit blykbaar. Sommigen zyn flauwer gedoorend en bruiner van Kleur, gelyk die van Fig. 4; anderen fcherper gedoorend en witagtig met geele Banden, als Fig. 5, het welke dezelve aanmerkelyk doet verfchillen.

VIER-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Franfche
Belhoo-
ren.
TAB.
XXIV.*
Fig. 1. Onder de Hoorens komen zeer fraaye Stukken voor, die van sommigen tot de Kinkhoorens worden t'huis gebragt, naar welken de Gestalte veel gelykt. LINNÆUS betreftze tot de Blaashoorens, en de gewoone naam, van *Franfche Belhoorn*, geeft daar toe veel aanleiding. Men kan niet ontkennen, dat haare Gestalte zeer Blaasagtig is. De Kleur der Oppervlakte is wit, met breede bruine ftreepswyze Vlammen of gevlamde Streepen. Opwaards wordt de Grond allens Roozekleuriger, tot aan den ftoppen Top. De inwendige Oppervlakte, van den Rand der Mond-opening inwaards, is wit of eenigszins roodagtig, en de gedagte bruine Vlammen blinken door de Schaal heen. De Spil, of de andere zyde van den dunnen Rand, die de Opening bepaalt, is Bloedkleurig rood. In zo verre heeft men de Hooren van Fig. 1. byna Natuurlyk gelaten, doch voor 't overige is het Voorwerp, dat men hier in Afbeelding gebragt heeft, door Konst grootelyks verfierd, met Kleuren, die niet Natuurlyk zyn. Des men dit Stuk als eene fraaiheid van Natuur en Konst kan aanmerken. Van de Kaapfe Ezels, die ook naby aan deeze Hooren komen, zullen wy in 't vervolg de Afbeelding mededeelen. Zy heeft haar afkomst uit Weft-indie.

Het Doubletje van *Fig. 2.* ſchynt tot de *Kous-Doubletten* te behooren. Het Dikke munt door zyne dikte uit, en heeft de Randen van de Klink zeer wyd van Kous- elkander, bruinagtig gekleurd. Mooglyk zal het de Doublet zyn, welke Kous- Doublet. *Fig. 2.*
 LINNÆUS *Venus Petulca* noemt. Van buiten is de Kleur geelagtig.

Onder die Doubletten, welke men wegens de Rimpels *Oude Wyven* tytelt, Geplooid moet dit Doubletje t'huis gebragt worden. Het is doorgaans witagtig; doch Oud men vindt 'er ook die bruin en blaauwagtig gevlacht zyn, gelyk men zien kan Wyfje. *Fig. 3.*
 in de twee bovenſte Afbeeldingen op Plaat 28, in 't Tweede Deel, die ook Geplooide Oude Wyfs Doubletten vertoonen. Onder deeze Conchylïen ko- men veele en zeer groote Verſcheidenheden voor, gelyk wy in 't vervolg nader zullen zien.

Van die Porſeleinhoorentjes, welke in de Indiën voor Geld gangbaar zyn, is Guinee- reeds hier voor, op bladz 7, gewag gemaakt. Men noemtze gemeenlyk ſche Kauris, en deeze Soort, hier afgebeeld, voert den naam van *Guineefche Munt.* Munt. *Fig. 4.*
 Haar verſchil met die van Plaat 9, welke men blaauwe Kauris tytelt, is zon- der beſchryving blykbaar. Deeze heeft eene geelagtig witte Kleur.

Tot de allerkleinfte Soort van Porſeleinhoorentjes, welke wegens de Figuur Starretjes. der Stippelen den naam van *Starretjes* voeren, ſchynt dat van *Fig. 5.* op *Fig. 5.* deeze Plaat, te behooren. Het zal eene verſcheidenheid zyn van die, welke BONANNI aanmerkt voor Geld te gaan op de Philippynſche Eilanden. De Kleur is bruinagtig rood, met eenen geelen Glans, en de Stippen op de Rug vertoonen zig als Starretjes.

VYF-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Doublet van *Fig. 1.* op deeze Plaat, verſchilt van die, welke op de Ceylon- Een-en-twintigſte Plaat in 't Tweede Deel afgebeeld is, niet dan in grootte ſche Zon- en in de verandering van Kleuren. Die men aldaar vindt hadt roode Stree- neſtaal. pen op een geelen en deeze heeft geele Streepen op eenen roodagtigen TAB. XXV.*** Grond. Deeze en nog meer Verſcheidenheden komen onder de *Ceylonſche* *Fig. 1.*
Zonneſtraalen voor.

Niettegenſtaande die Rivier-Schulpen, waar in men Paarlen vindt, groo- Paarl- E 3 telyks Mofſel. *Fig. 2.*

telyks van de gewoone Zee-Moffelen verschillen, geeft men 'er doch dien naam aan, en noemtze *Paarlmoffelen*. Zy zyn van eene geheel andere Gestalte, hebbende het Scharnier niet aan 't end maar op zyde, en, schoon zy aan de Enden niet gaapen, worden zy evenwel tot het Geslagt der Gaaperen of Gaap-Doublotten betrokken. Haare Kleur is van binnen blaauwagtig wit; van buiten zwart of bruinagtig, en onder dit bekleedzel is de Schaal Paarle-moeragtig. Tot deeze Soort moet men die Rivierschulpen van de Elster in Saxen t'huis brengen, waar in men zeer groote Paarlen vindt, die in waardy weinig verschillen van de Orientaalschen. Zodanige schoone Paarlen komen ook somtyds in Sweeden voor, alwaar aanzienlyke Visscheryen zyn geweest van zodanige Moffelen. De Paarlmoffel, door LISTER afgebeeld, hadt de dikte van een Oesterfchulp, en was omtrent een half Voet lang en ruim half zo breed. Deeze leveren de zogenaamde *Schotsche Paarlen* uit. Men ziet hier, in Fig. 2, de Gestalte van een zodanige Schulp, die twee onrype Paarlen, dicht aan den Rand, bevatte. Men kan deeze Schulpen, in Saxen, niet ligt bekomen, om dat 'er zo naauwe toezigt gehouden wordt op derzelver Visschery.

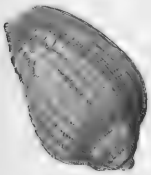
Kaaps
Ezeltje.
Fig. 3. Het Porfeleintje van Fig. 3, is onder den naam van *Kaaps Ezeltje* zeer bekend. Het heeft drie bruine Banden op eenen blaauwagtig of zuiver witten Grond. Men kan deeze Hoorntjes voor weinig Gelds in menigte bekomen, om dat zy ons rykelyk uit Indie worden toegevoerd.

Blaauw
Porfe-
leintje.
Fig. 4. Het blaauwe Porfeleintje van Fig. 4, is daar van, in Gestalte, als veel hooger Rug hebbende, en tevens in Kleur, verschillende. Op eenen blaauwagtigen Grond heeft het eenige geele en zwarte Vlakjes, hier en daar verspreid.

Gefnoerd
Tulband-
je.
Fig. 5. Het laatste Hoorentje, van deeze Plaat, kunnen wy niet beter dan een *Gefnoerd Tulbandje* of *Tolletje* noemen. Het bestaat als uit een gedraaide Wrong van roode en witte stof, welke zig opwaards tot aan den Top verheft en van een gescheiden wordt door een foort van Snoer, 't welk tusfchen de Gieren legt. Deeze drie laatste Hoorentjes kan men tot het Speculatie-Goed betrekken.

P.IV.

2

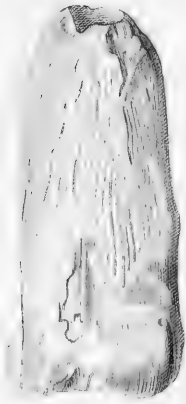

XXI.

3

1

4

5

1 *Margarita*
 2 *Margarita Gubellii*
 3 *Rotella*
 4 *Rotella bestiare*
 lineolata
 5 *Polin*
 6 *Lucina*
 7 *Lucina*

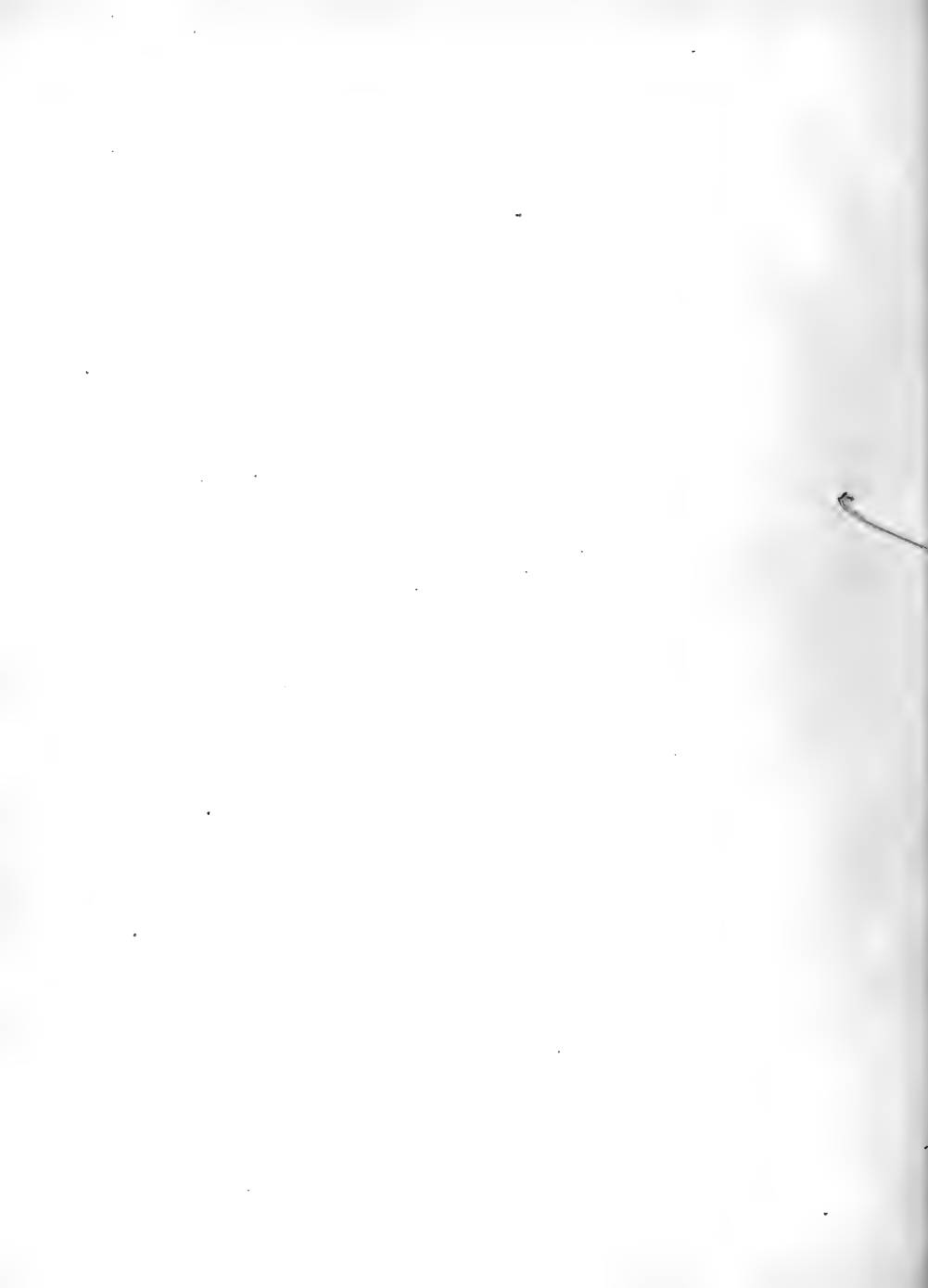
7

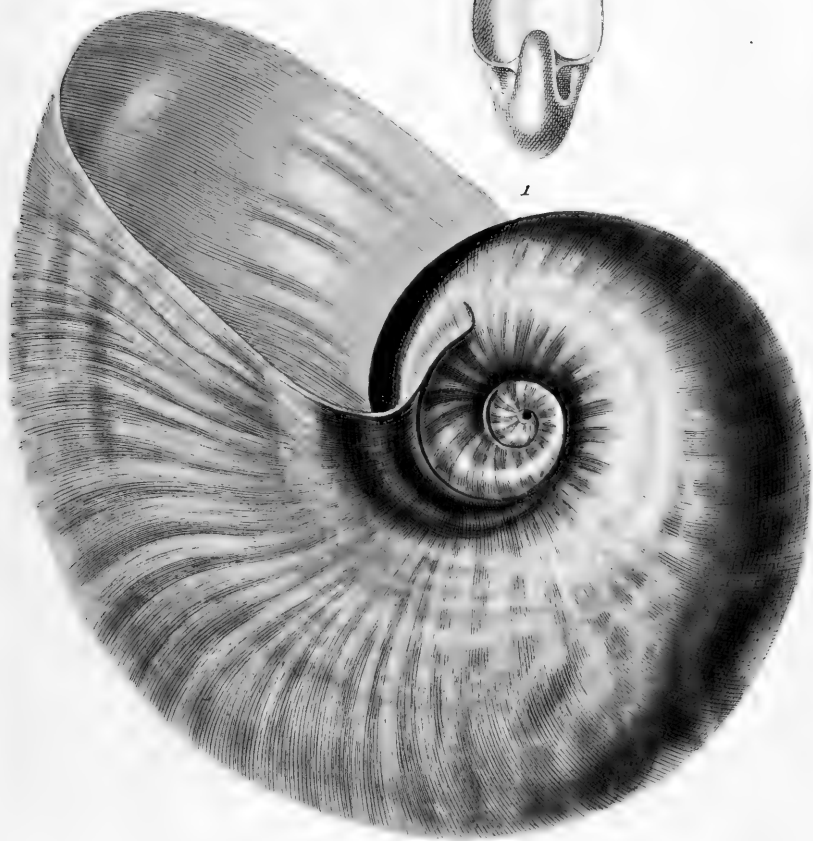
Ex. Museo Schadeloockiano.

J. C. Koller ad nat. pinxit.

Val. Bifchoff sc.

Nautilus Nautilus

Ex Museo Schadelooekiano.

J.C. Koller ad nat. pinxit.

Andr. Hoffer sculp.

- 1 Marginella Pelagica
- 2 Trochus Lebra
- 3 Murex Cornaceus
- 4 Janina 5?
- 5 Pupa Senticorns

P. IV.

XXIII.***

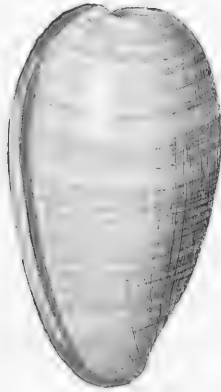
2

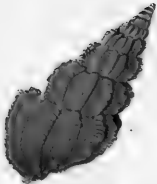
3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

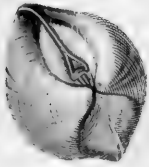
J. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sc.

1. *Stomatia purpurina*
2. *Stomatia purpurina*
3. *Stomatia*
4. *Cyprina moneta*
5. *Cyprina*

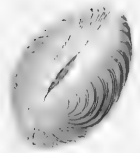
P.IV.

2

XXIV***

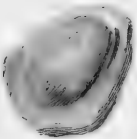
3

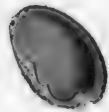
1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J.C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sc.

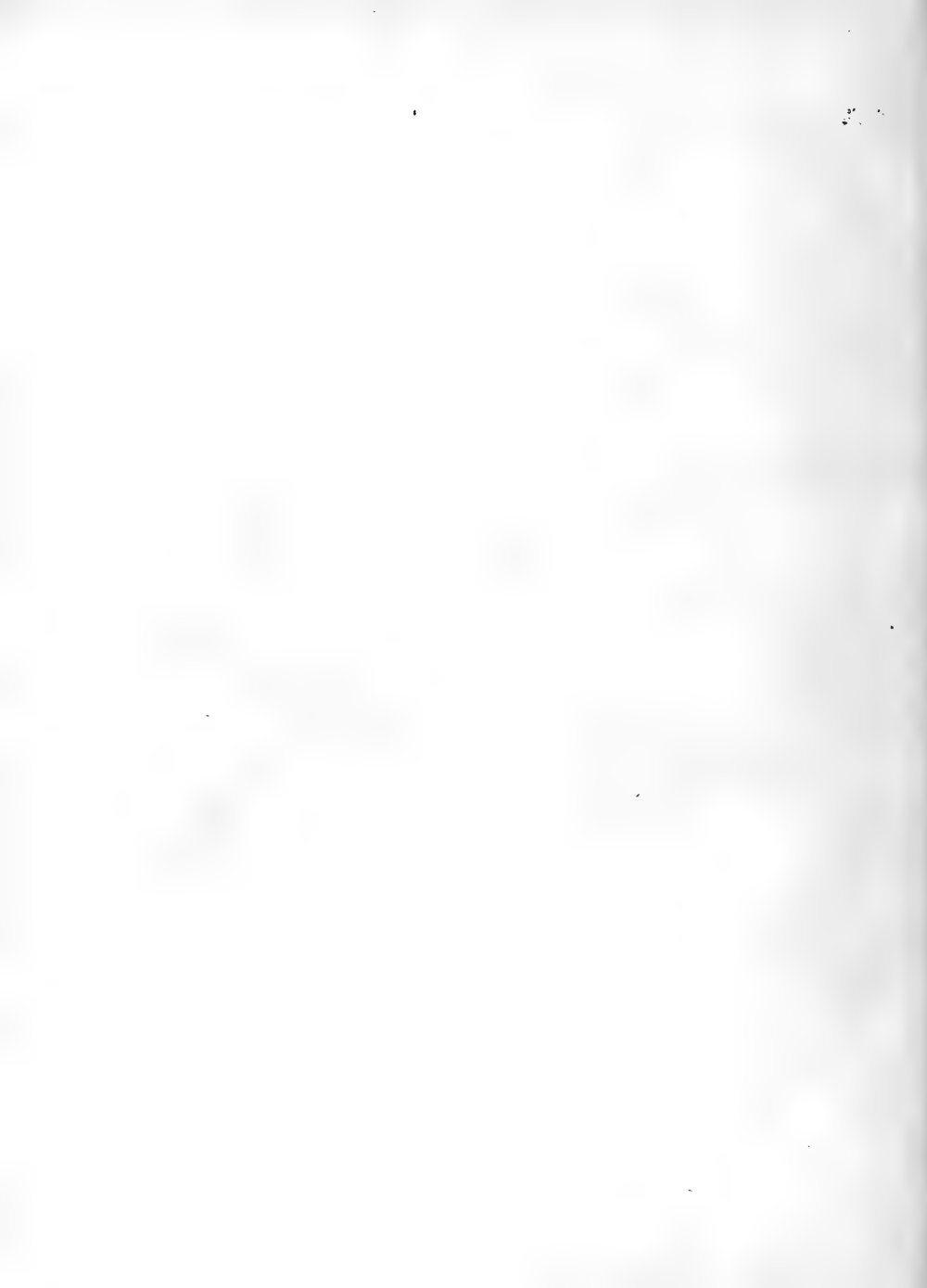
- 1 *Yellina virgata*
- 2 *Maemadonta margaritiformis*
- 3 *Cypraea Asellus*
- 4 *Cypraea Hirundo*
- 5 *Tridacna Egyptiacus*

Ex Museo Mülleriano.

J. C. Koller ad nat. pinxit.

J. A. Seniger f.

ZES-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Toot, op 't midden van deeze Plaat, in *Fig. 1.* afgebeeld, verschilt aanmerkelyk van de Tyger en Letter-Tooten, in 't Eerste Deel op Plaat 16 en 17 voorkomende. Zy komt nader aan de Guineefche Toot op de Eerste Plaat van het Derde Deel, om dat zy eenigermaate gebandeerd is, en men noemtze deswegen *Basterd-Guineefche Toot.* Op eenen witten Grond is zy versierd met geelagtige Vlakken, die doorgaans Dobbelssteenagtig of vierkant zyn, hoewel 'er ook langwerpige, ronde en andere figuren onder loopen. De Punt is stomp en de Top een weinig verheven. Zy vallen veel grooter dan de gene, die hier is afgebeeld, hebbende eene dikke Schaal.

Basterd-Guineefche Toot.
TAB. XXVI.***
Fig. 1.

Het Hoorentje van *Fig. 2,* tot het Speculatie-goed behoorende, kan gevoeglyk tot die, welken RUMPHIUS Pimpeltjes noemt, t'huis gebragt worden. Men noemt de zodanigen, in vergelyking met de Moerbeijen, Plaat 25 in 't Eerste Deel vertoond, *Geele Moerbeijen;* om dat de Oppervlakte geheel bezet is met geele Knobbeltjes.

Geele Moerbeij.
Fig. 2.

In *Fig. 3* en 4 is van de zyde en van onderen een der fraaiste Tol-Slakhoorentjes voorgesteld, 't welk den naam voert van *Prins Robberts Knoop,* om dat het zig als de Knoop van een Kamizool, met Paaren bezet, vertoont. Men noemtze ook wel *Roodde Meir Hoorentjes,* om dat zy haaren afkomst hebben uit de Roodde Zee, tusschen Egypte en Arabie, en, dewyl Pharao daar in verdronken is met zyn Volk, geeft men 'er wel den naam van *Pharaos Knoopen* aan. De Gestalte is als die van een Tol, en daarom wordenze tot de Tol-Hoorns, *Toupies,* betrokken. In de fraaisten is de Grond schoon Bloedrood, Ringswyze bezet met witte Korreltjes, die zeer naar Pareltjes gelyken, staande in zwarte Snoertjes. In anderen zyn deeze Pareltjes naauwlyks zigbaar. De Mond-opening hebben sommigen een weinig geelagtig, doch de meesten wit. Op de laatste Plaat van het Eerste Deel komt 'er ook een voor.

Prins Robberts Knoop.
Fig. 3. 4.

Men kan dit een Gestreept Kinkhoorentje noemen, en het heeft, wegens zyne witte Streepen, op een rooden Grond, eenige betrekking tot de Kaapfe Ezels. Men zou het ook tot de Spilletjes kunnen t'huis brengen.

Gestreept Kinkhoorentje.
Fig. 5.

RUMPHIUS maakt van zekere Hoorentjes gewag, die men in 't Maleitsch *Koffer-Koffer Hoorentjes* noemt, om dat de Indiaanen dezelve tot versiering van ze-
II. B. F ke
Fig. 6.

kere Koffertjes van Stroom gebruiken. Hierom geeft hy 'er den Latynschen naam van *Arcularia* aan. Tot dezelve kan dit Hoorentje t'huis gebragt worden, 't welk een getopt Slakhoorentje is, met verheven Ribben, die een weinig gekarteld zyn, en de Gieren van elkander afgescheiden; bruinagtig geel van Kleur.

Jamboes. Die zelfde Autheur geeft den naam van *Jamboezen* aan zeker slag van Porselein-Hoorentjes of Kauriffen, die geheel Melk wit vallen, hebbende aan ieder end als een ronde Paarl, met een Roozerood Vlakje daar nevens. Zy verschillen aanmerkelyk van de zogenaamde Hoogruggetjes, Plaat 14, in het Eerste Deel afgebeeld, niettegenstaande zy ook een verhevenheid op de Rug hebben. Van dit slag komen 'er voor die uit den bruinen zien, gelyk dat van *Fig. 7*, op deeze Plaat, gekleurd is, zynde nog ruim zo zeldzaam als de Witte Jamboezen. De drie laatst beschreevene Hoorentjes, van *Fig. 5, 6, 7*, komen altemaal uit Oostindie.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Gezoomde Bak. Na het gene hier voor, in de verklaring der Drie-en-twintigste Plaat, van het Stuk in *Fig. 1*. alhier voorkomende, gezegd is, zal men weinig kunnen twyfel, of de benaaming van *Gezoomde Bak* is aan hetzelve zeer eigen. Hier, immers, blykt uit de Mond-opening, dat het tot de Bakken, en uit de drie Ploojen aan derzelve begin, dat het tot de Voluuten van LINNÆUS behoort, waar toe de Tepelbakken betrokken zyn. De Kleur is bleekrood, met Banden en Streepen overdwars, doch de omgellagen Lip vertoont zig wit.

Karet- of Schildpad-Hooren. Een geheel andere dan die op de Dertiende Plaat van het Eerste Deel, welke men Slangekoppen noemt, is de *Karet- of Schildpad-Hooren* van *Fig. 2*, op deeze. De gestalte, niet alleen, verschilt grootelyk, maar nog meer de Kleur, welke deeze ongemeen verfraait. Haar Rok is met geelagtige en donkerbruine Vlakken dermaate geschakeerd, dat menze niet beter dan by het fraaiste Schildpad vergelyken kan. Voor 't overige is in de Schaal van deeze Hooren een aanmerkelyke byzonderheid, welke niet waargenomen wordt in de Schaalen der andere Porseleinhoorens; naamelyk dat de bruine Vlakken een groote menigte van kleine witte Stipjes, die als Paarlen glinsteren, op zig verspreid hebben, welken 'er door 't wryven niet afgaan, als zynde diep in de Schaal ingedrukt. Deeze Hooren, voor 't overige, is veel langwerpiger dan

dan andere Porfelein-Hoorens, en heeft de onderzyde geelagtig, niet zwart, gelyk de Slangekoppen; ook niet plat maar rond en de Mond-opening geheel anders gefatzoeneerd. Zy valt vry groot en komt uit Oostindie.

Dat het Land zo wel als de Zee Schulpdieren uitlevert, welke door de fraaiheid van haare Schaal uitmunten, vertoont ons *Fig. 3*, welke zo fierlyk gefchakeerd is, dat d'ARGENVILLE haar *la Livrée*, dat is de Livrey-Slak noemt. Hy merkt aan, dat menze in Vrankryk op Heijen en op de Bergen aantref. LISTER vondtze in Engeland meest op vogtige Velden. LINNÆUS geeft 'er den naam van Heefter- of Boom-Slak aan. Van de Kleur kan men uit onze Afbeelding oordeel vellen.

AGT-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

In de verklaring der voorgaande Platen van dit Werk, hebben wy duidelyk aangetoond, dat 'er een groot verschil plaats heeft onder de zogenaamde Wormbuizen. Die, welke deeze Afbeelding, *Fig. 1*, vertoont, hoewel ook tot de Wormbuizen behoorende, verschilt niet alleen van dezelve in 't algemeen, maar ook van de Offe-Darmen in 't byzonder, als ook van de Venus Schaften, door haare met Gaatjes als een Gieter doorboorde Kroon; weshalve haar de Franschen *l'Arrojoir* tytelen. Zy is bovendien byna regt, en van zodanig eene Gestalte, dat wy 'er, in 't algemeen, den naam aan geeven van *Neptunus Schaft*. Zy wordt van de Franschen ook wel *le Pingeau de Mer*, dat is Zee-Penseel getyeld, om dat de Worm, die 'er in huisveit, een menigte van Draaden door de gedagte Gaatjes uitgeeft. Van welk gebruik die Tekening van Knobbeltjes en Plooijen, onder den Krans, naar een met een Doek bewonden Aangezigt gelykende, zy, is nog door niemand verklaard. Dezelve echter ontmoet men in alle Neptunus-Schaften. Zy vallen zelden langer, doch wel dikker en veel grooter van Krans of Kroon dan deeze, die ook een van de regtsten is. Men zietze wel zeer krom. Dewyl RUMPHIUS 'er niet van spreekt, is 't onbekend, waar zy zig onthouden; vermoedelyk zullen zy mer het dunste End in 't Zand steeken, en de gedagte Vezels in 't Water laten zweeven. De Kleur is doorgaans geelagig wit, doch men vindt 'er ook die roodagtig of Vleefchkleurig zyn.

Neptunus-Schaft.
TAB. XXVIII.

Fig. 1.

In de Verklaring der Zesde Plaat van het Eerste Deel hebben wy omstandig gesproken van de zogenaamde *Pauschkroon*, een Hoorn, die fierlyk Bloedrood geflippeld is op een witten Grond. Zy wordt dus genoemd, wegens de Kroonswyze Punten op den Rand der Gieren, welken deeze ook

Geaderde
Pauze
Kroon.
Fig. 2.

heeft, doch zy valt zo groot niet, en is op eenen hoogrooden Grond sierlyk geel gaderd, niet alleen, maar ook fyn gepointilleerd.

Monnik. Die van *Fig. 3*, wegens de Gestalte eenigszins tot de Bisschops-Myters
Fig. 3. behoorende, wordt wegens de Kleur de *Monnik* geheten. Zy is bruin gevlakt en gestippeld op eenen witagtigen Grond. Van eenigen wordt zy ook wel de *Kardinaal* genoemd, doch daar is nog eenig verschil tusschen beiden, ten opzigt van de Kleur.

Geele Topflak. *Fig. 4.* Zodanige Hoorens, van eene maatige grootte, die den Mond en de Gestalte van een Slakhooren hebben, doch veel hooger en pieramidaalswyze getopt zyn, noemt men *Topflakken*. Men ziet uit de Gestalte van de tegenwoordige, *Fig. 4*, zeer duidelyk, dat zy niettemin veel van de Tollen verschillen. Bovendien wyft de Mond-opening zulks ook aan. Van fommigen worden zy, ten onregte, onder de Kinkhoorens betrokken. LINNÆUS heeft ze tot de *Helices* t'huis gebragt, en noemt deeze *Helix perversa*, misschien om dat de linksen meest geagt zyn. De schoone Citroenkleur, met bruine Banden, en de gezoomde Mond-opening, maakt deeze aanzienlyk.

Linkse Topflak. *Fig. 5.* Van gelyke Kleur en fraaiheid is die van *Fig. 5*, wordende meer geagt, als een *Linkse Topflak* zynde. De Opening, naamelyk, die, wanneer men de voorgaande omkeert naar de regterhand ziet, is hier naar de linkerhand. Wy hebben, op bladz. 24. van 't Eerste Deel, een schoone roode Linkse Topflak beschryvende, dit onderscheid nader verklaard. Hier ziet men duidelyk den omgeslagen Rand. Ook is de dunte van de Schaal blykbaar, doordien het Geel binnen doorschynt, op den witten Grond. Het zyn Rivier-Slakhoorens. In 't vervolg zullen wy 'er nog twee van andere Kleuren vertoonen.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Sedert eenige Jaaren zyn onder de Liefhebbers bekend geworden eenige Soorten van Conchyliën, die te vooren geheel onbekend waren. De Franschen, naamelyk, zig meester maakende en eene Volkplanting opregtende op zekere Eilanden, beoosten de Straat van Magellaan, aan 't Zuid-end van Zuid-Amerika, hebben daar zeldzaame en nog onbekende Hoorens en Schulpjes gevonden, die door hun sedert in Europa gebragt, en aan de Liefhebbers verkogt zyn. Men geeft 'er, om die reden, den bynaam van *Magellaansche* aan, en van dezelve worden de voornaamste op deeze en de volgende Plaat vertoond.

Die.

Die van *Fig. 1* en *2*, op deze Plaat, wordt thans gemeenlyk *Magellaanfche Topbooren* genoemd, hoewel de Franschen haar *Buccin de Magellan* gedoopt hebben: want die benaaming was zeer onbepaald. In de eerste opslag schynt zy tot de Kinkhoorens (*Buccina*) te behooren, maar zy heeft den Spil met drie Plooijen, en behoort daarom tot het Geslagt der Voluuten, moettende in hetzelfde op 't laatst geplaatst worden agter de Tepelbakken (*). LINNÆUS heeft deze, zo min als de andere Magellaanfche, gezien of gekend, toen hy zyn laatste Uitgaaf van het Samenstel der Natuur beschreef. Zy gelyken, war den grootsten gier betreft, taamelyk naar de Tepelbakken, doch verschillen aanmerkelyk door den Top, die veel hooger ryft, hoewel hy ook aartig met een wit Knopje getepeld is. Daar schynt, in deze Hoorens, door den groey een aanmerkelyke verandering plaats te hebben: die van middelmaatige grootte zyn, gelyk de hier afgebeelde, vallen buikiger, overlansg sterk gestreept en als gerimpeld, en korter van Top; dan de grootere, waar van men 'er thans heeft van meer dan een half Voet lang, die naar evenredigheid zo dik niet zyn, veel hooger met een zeer regelmaatigen draay getopt, en vry glad van Oppervlakte. De zodanigen hebben zes duidelyk onderscheiden Windingen of Gieren. Van onderen zyn zy rond uitgesneden, gelyk de Afbeelding in *Fig. 2*. vertoont. De Kleur is bruinagtig geel, in fommigen, inzonderheid die klein zyn, met zekere Gekrinkelde of Slangswyze bruine Streepen doorweven. Dit geeft aan de Kleintjes van deze Soort veel aartigheid, gelyk wy in 't vervolg zullen zien.

Fig. 3. vertoont een zeer fraaije Magellaanfche Patelle, die men tot onderscheiding de *Geribde* noemen kan. De Konst brengt zeer veel tot versiering van deze Conchylïen toe. Uit de Natuur zyn zy bruin geribd, met meer of minder verandering, naar dat de bruine Rok 'er meer of min is afgehaald, waar door zy ook geheel witagtig worden. Midderlerwyl haar tegen den Dag houdende, ziet men van binnen de Ribben doorblinken, en aan den Top van de Patelle vertoont zig een groote Bronskleurige Vlak. Door zekere manier van afwryven en Polyften, kan men dit Brons aan den Top van buiten heerlyk doen uitkomen; terwyl nog de Schaal, voor 't overige, bruin of wit geribd blyft. Maar, als de Ribben daar afgeslepen worden, dan kan men de geheele Schaal een Glans geeven die onverbeeldelyk schoon is, en niet te vinden in eenig andere Conchylie, tot heden ons bekend. Zy vertoont het heerlykste Brons, dat men aanschouwen kan, met regelmaatige ryën van Vlakken en Streepen, terwyl de Top, niet minder luisferryk glinsterende, met een Krans van Zilver praalt. Dit alles blinkt, als men de Schaal van binnen, alwaar

(*). Zie de *Natuurlyke Historie* volgens het Samenstel van LINNÆUS, XVI. Stuk, Amsterd. 1771. bladz. 183.

waar zy geheel verzilverd is, tegen den Dag houdt, overheerlyk door. Zulk een Glans heeft ook de hier voorkomende Geribde aan den Top, niettegenstaande men haar, voor 't overige, ongepulyft gelaten heeft. Dewyl de Schaal in de ruuwe van deezen aart gekorrelt is, kan menze gevoeglyk tot de *Patella Granatina* van LINNÆUS t'huis brengen (*).

Geftraalde Ma-
gell. Pa-
telle.
Fig. 4.

Die van Fig. 4. kan met reden de *Geftraalde* genoemd worden, offchoon zy bovendien nog een byzonder Kenmerk heeft van open of doorboord te zyn aan den Top: want dus komen ook Patellen in de Middellandfche Zee en elders aan de Kusten van Europa voor, die veelal zo duidelyk en fraay niet geftraald zyn. Hier loopen de Straalen van den Top allengs zeer breed uit, en bestaan ieder als uit een bondel Straalen. Deeze Patelle is weinig geribd, en heeft de Grondkleur groenagtig wit: de Straalen zyn fomtyds zwart, fomtyds paarfch en in sommige Exemplaaren, gelyk in het hier afgebeelde, loopen 'er witagtige Ringen door heen, die zekere oneffenheid van de Schaal, en misfchien wel de Jaargroeijingen, aanduiden. Deeze is taamelyk verheven en breed, anderen vallen laager en smaller; zo dat wy 'er hebben, die drie Duim lang, anderhalf Duim breed en maar een half Duim hoog zyn. De Opening van boven is ovaal, en in sommige wel een Kwartier Duims lang. Van binnen is de Schaal dof wit, als die van Eijeren. Men kanze gevoeglyk tot de *Patella Nimbofa* van LINNÆUS betrekken (†).

DERTIGSTE PLAAT.

Getande
Rudol-
phus.
TAB.
XXX.
Fig. 1.

Zekere Hoorens voeren den naam van *Rudolphussen* en worden ook *Metaalhoorens* geheten, waar van de Afbeelding in Fig. 5., op de Tweede Plaat van 't Derde Deel, gegeven is. De Wydmonden verschillen daar grootelyks van, gelyk wy in 't Zesde Deel zien zullen. De naam van *Getande Rudolphus* wordt aan de Hooren van de tegenwoordige Afbeelding, Fig. 1, op deeze Dertigste Plaat, met algemeene toefstemming gegeven, hoewel de Gestalte van de Metaalhoorens aanmerkelyk verschilt. Zy heeft de Gieren veel ronder en dezelve zyn als met Koordjes nevens elkander, overtoogen, die, dewyl zy als uit Korreltjes bestaan, de Oppervlakte zeer ruuw maaken. In sommige is dezelve bleeker, in anderen bruiner, van binnen blaauwagtig wit. Ook valt deeze Hooren dikwils grooter dan deeze Afbeelding, en heeft den Top

(*) Zie de *Nat. Hist.* als vooren, bladz. 530.

(†) Dezelfde, bladz. 547.

Top doorgaans wit. Zy is aanmerkelyk wegens een grooten, spitsen Tand, die aan het onderste der Opening nevens het Geutje uitsteekt. Men vindtze by geen Auteur afgebeeld of beschreeven: want zy zyn ook van de gezegde Eilanden afkomstig (*).

De Franschen hebben aande Hooren van *Fig. 2*, den naam van *Buccin feuilleté* ^{Granaat} gegeven, dien men, derhalve, in't Nederduitsch gevolgd of met *Gebladerde Buc-* ^{Appel.} *cyn* vertolkt heeft: doch dezelve is zeer oneigen. Deeze Hooren, naamelyk, ^{Fig. 2.} behoort, wegens de ronde Mond-Opening, tot de Purper- en geensziens tot de Kinkhoorens. Wy noemenze *Gebladerde*, om dat de Oppervlakte, dwars over de Gieren, bezet is met opstaande Blaadjes. Naar dat zy deeze Blaadjes breeder of smaller hebben, en tevens grooter of kleiner zyn, worden zy meer of minder ge-estimeerd. Men heeft 'er nu onlangs, wegens de ronde, en wegens de vierkante Hokjes, in welken de Oppervlakte door zekere Dwars-Ribbetjes is verdeeld, den naam van *Granaat-Appel* aan gegeven. Ik wil niet ontkennen, dat zy daar eenigermaate naar gelykt, en zal derhalve die benaaming aanslaan. De Kleur is van buiten groenagtig Afschgraauw, ziende somtyds wat uit den geelen; van binnen hebben zy den Mond paarfschagtig. Zy vallen veel grooter (†).

Dat 'er een menigte Verscheidenheden van Mosselen zyn, is ons op de Vyf- ^{Geribde} tiende Plaat van dit Deel gebleeken. Onder dezelve komt ook een Soort van Mossel. Magellaansche Mosselen voor, die zeer groot valt, en ongemeen sierlyk ge- ^{Fig. 3.} kleurd. Veelen krygen deeze sierlyke Kleur door het afslypen der Ribben, welken dit Exemplaar nog Natuurlyk heeft, zynde niettemin zeer fraay, donkerblaauw, uit den Violetten gekleurd. De Ribben worden in 't zelve van zekere Banden doorsneden, die met den Rand evenwydig loopen, zynde waarschynlyk de aangroeiingen of aanzoomingen van de Schaal. Zy is naar 't Scharnier toe wit of Paarlemoeragtig uit den geelen. In breedte en platheid overtreft zy de anderen zeer veel. Zie hier, wat in de beschryving van den Reistogt der Franschen, naar de *Malouines* of Magellaansche Eilanden, gezegd wordt (§).

„ Vier Soorten van Mosselen komen hier overvloedig voor; de gemeene, „ naamelyk, de *Magellaansche*, en twee andere Soorten, die van beiden in „ Gestalte verschillen. Onder de *Magellaansche* of *Koninginnen der Mosselen*, „ heb ik 'er gezien, wier Schaal vyf of zes Duimen lang was en drie Duimen „ breed. De genen, die men afrukt van de met Ebbe droog loopende Klip- „ pen, zyn gemeenlyk gevuld met Paarlen, waar onder taamelyk schoone „ VOOR

(*) *Nat. Hist.* als vooren bl. 214.

(†) Dezelfde blad. 291.

(§) *Journal Historique* de Mr. PERNET. Berlin 1769. Octavo. Tom. II. bl. 558-

„voorkomen. Die men aan de Schulp vastzittende of in het Lighaam van
 „de Mossel zelf verspreid aantreft, hebben eene Violetblauwe Kleur, naar
 „'t zwarte trekkende; zy zyn dikwils ongelijk en als Zaad van lange Raapen.
 „De Paarlen, uit de groote Soort van Magellaansche Mosselen, zyn wit, maar
 „zelden van bekwaame grootte en zuiver van Kleur. Ten anderen breeken
 „zy ligt, als menze van de Schaal afneemt. Die men in 't Lighaam vindt,
 „zyn eigentlyk niets dan Zaad. Zeer waarschyntlyk is 't, dat deeze Paarlen
 „de uitwerking van een Ziekte van het Dier zyn; alzo men 'er zeldzaam vindt
 „in Mosselen, die altoos in 't Zeewater blyven. Het gebrek van Water,
 „terwyl de Zon haare Straalen vinnig op deeze Mosselen schiet, brengt 'er
 „zonder twyfel eene ongefaldheid en eene slaauwte in te weeg, welke een
 „Verstopping veroorzaakt, waar uit deeze Paarlen ontstaan.”

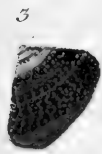
Wy hebben die Magellaansche Mosselen ook van dergelyke Grootte, maar,
 of dezelve van deeze Geribde in Soort verschillende zyn, dan of zy door 't
 afstypen der Ribben daar van gemaakt worden, kan ik niet verzekeren. Die
 Autheur merkt aan, dat 'er van deeze Magellaansche groote en kleine zyn,
 Paarlemoerwit van Schaal, met paarschagtige Banden, die de ronde volgen
 van de Schulp. „De Huid, zegt hy, die deeze buitenste Oppervlakte dekt,
 „is vuilbruin, maar, dezelve weggenomen zynde, openbaart zig een schoon
 „Hemelschblauw, ge-aderd met paarschagtige Banden, die den loop der
 „Streepen volgen, verdwynende in de Punt, welke heerlyk Paarlemoer is,
 „en van waar zy zig als Straalen uitspreiden.” 't Is zeker dat men on-
 eindige Verscheidenheden, gelyk bladz. 14 gezegd is, in de Kleur van dee-
 ze schoone Mosselen waarneemt.

Pappe-
 gaais-
 Bek.
 Fig. 4.

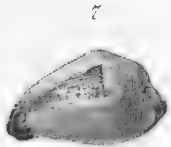
Een ander zonderling Doubletje, aldaar ook gevonden, en in 't Fransch
la Poule genaamd, wordt thans *Pappegaais-Bek* geheten. De eene helft, naa-
 melyk, is by 't Scharnier omgekromd, en maakt als een Bek, die doorboord
 is met een ronde Opening. De andere helft, daar wy hier, in *Fig. 4*, vlak
 tegen aanzien, is plat, en sluit in de eerstgenoemde helft. De Schaal is
 zeer dun en ligt, bleekgeel van Kleur. LINNÆUS heeft deeze Soort *Ano-*
mia Terebratula genoemd, en niemand twyfelt thans, of zy is het Origineel
 der zo bekende Terebratulieten, onder de Versteende Zaaken.

Gestreept
 Kapje.
 Fig. 5.

Het Kapje van *Fig. 5*. geeft een blyk, hoe de gedagte *Magellaansche Pa-*
tellen, als gezegd is, niet alleen aan den Top, maar ook op de zyden ge-
 bronst kunnen worden. De bruine Streepen, overblyfzels der Ribben, zyn
 hier aartig met witte gefchakeerd. Van de binnenzyde tegen den Dag ge-
 zien, is de Vertoonng wonderlyk fraay.

1. Buccina Yuccellata
2. Ricinula Morus
3. Trochus Pharaonicus
4. Mitra Vanjerei
5. Cancellaria Conchus
6. Mitra

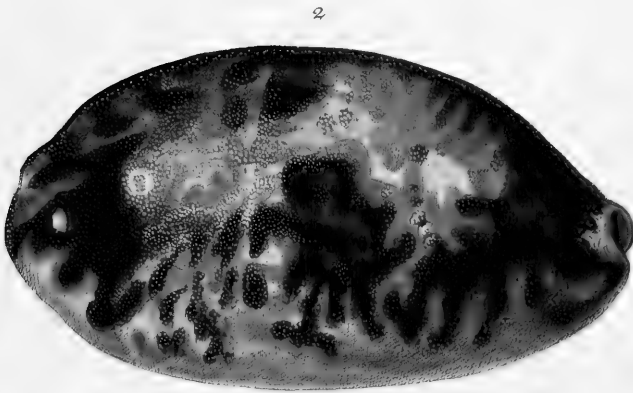
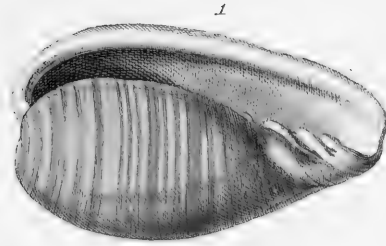

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit.

Val. Bischoff sc.

1. *Agave* *foxtail* *grass*
2. *Agave* *foxtail* *grass*
3. *Agave* *foxtail* *grass*

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Koller ad nat. pinxit.

Andr. Hefner sculp.

1 Aspergillum Javanicum.

2 Mitra Pontificalis

3 Mitra Cardinalis

4 Bulimus Citrinus

5

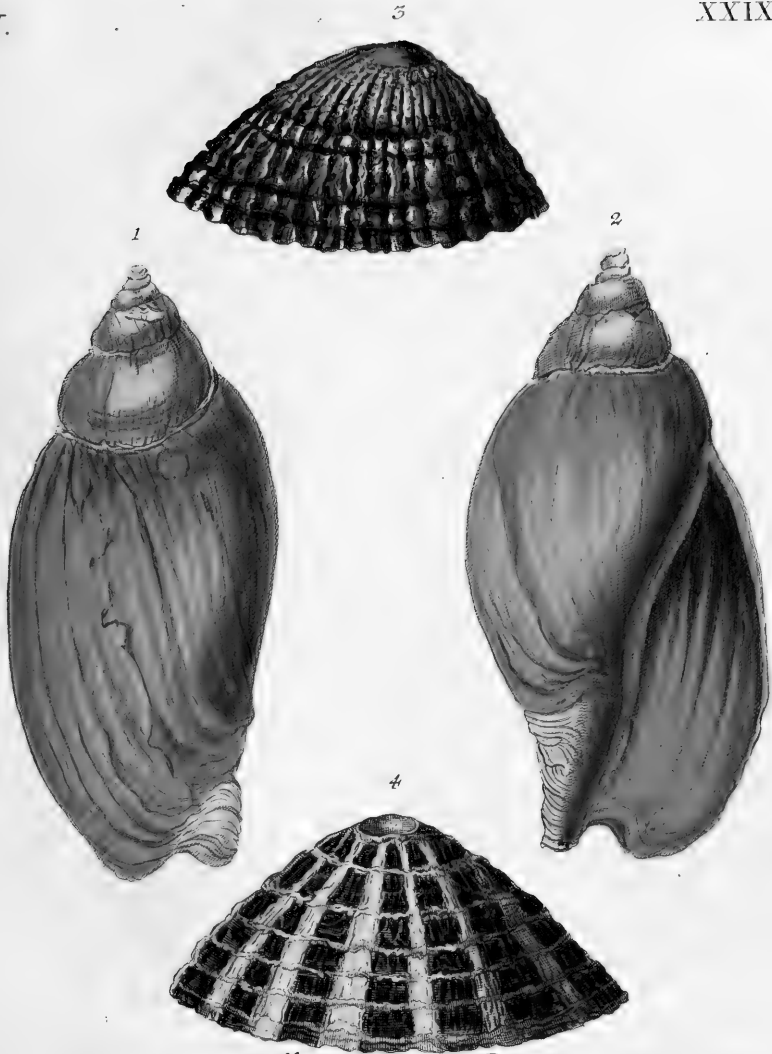
*Ex Museo Excell. Dn. M. Hoittuijn Med. Doct.
Amstelodam.*

G. P. Trautner sculps.

2 *Volva Magellanica*

3 *Patella ferruginea*

4 *Assurata pecta?*

Ex Museo Excell. Sn. M. Houëtiijn Med. Doct.
Amstelodam. Andr. Wolff, sculp.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

3 2044 072 275 670

